

nr 110
2015-10
30 kr

DISKULOGEN

med Släktforskarnytt

DISGEN 2015
Forska i mantalslängder
SLÄKTFORSKARDAGARNA

I Dis monter anmäler sig en ny medlem, Kjell Stenström, till Marie Andersson.

Foto: Hans Bjernevik

3 Ledaren

Information från föreningens ordförande.

4 Kort & Gott

Svensk-amerikanska tidningar digitaliseras, hitta litteratur i WorldCat och se årsstämman online.

5 Nyköping 2015

Information och vimmelbilder från Släktforskar-dagarna i Nyköping.

7 Riksstämma & förbundsinfo

Mats J Larsson berättar om vad som bestämdes på riksstämman och vilka nya databaser som är på gång.

11 Invigningen

Mats J Larsson beskriver hur invigningen av Släktforskar-dagarna gick till.

12 Lite mer om Disgen 2015

Christer Gustafsson visar bland annat vilket forskningsstöd nya Disgen kommer att ha.

14 En rundtur på mässan

Kerstin Bjernevik tar oss med på en rundtur genom mässhallen i Nyköping.

16 Forska i mantalslängder

Magnus Bäckmark berättar om vilken intressant information man kan hitta i mantalslängderna.

19 Godsfolk med släktnamn

Ulf Berggren berättar i vilka handlingar man kan hitta information om personer med släktnamn.

21 Domstolar & torparliv

Kerstin Bjernevik berättar om två föredrag om hur man forskar i domstolshandlingar samt hur torparlivet kunde vara.

22 Macspalten

Helge Olsson visar hur man kan använda gratisprogrammet Wineskin för att köra Windowsprogram på en Mac.

24 Swede Hollow

Ola Larsmo berättar om en svensk slumbebyggelse i St. Paul, Minnesota, och vilken information man kan hitta om invånarna.

27 Uppgraderat soldatregister

Björn Lippold berättar att Centrala Soldatregistret har uppgraderat sin databas och lagt till ytterligare material.

28 Släktforskning i nutid

Vi har samlat en lista på var man kan söka släktinformation för nu levande personer.

30 Konfirmationsattesten

Kjell Alfredsson berättar om hur han hittade amerikanska släktingar och deras svenska bakgrund.

32 Intro till Windows 10

Torgny Larsson beskriver vad som är nytt med Windows 10.

34 En skånsk bygdefotograf

Lennart Börnfors berättar om hur han hjälpt till att identifiera människor som fotograferats av släktingen och bygdefotografen Martin Svensson.

37 Ljus i ofredstid

Arnold Lagerfjärd beskriver hur man lyste upp tillvaron under krigstiden.

38 DjVu

Information om bildvisningsprogrammet DjVu.

39 Insändare

En insändare som fortsätter på temat obemärkta och en som diskuterar mikrohistoria.

40 Isbergs system

Sven Isberg beskriver hur han gör för att få en bra överblick över sitt släktforskningsmaterial.

42 Dis informerar

Avlidna och beställningar.

44 Faddrar & Disbytombud

Här finns hjälp med dina problem. Fråga någon i din närhet.

45 Styrelsen

De förtroendevalda som håller ordning i föreningen.

46 Regionföreningarna

Information från Sveriges alla hörn.

Ekar växer långsamt...

NU BÖRJAR DET BLI HÖG TID ATT SLÄPPA UT nya DISGEN i verkligheten. Betates-terna¹ pågår och man hittar ganska många fel som lagas och så blir det en ny beta med alla rättningar och de flitiga testarna hittar nya fel som rättas och så vidare. Direkta fel vill vi förstås inte ha så dem rättar vi, men alla förbättringsförslag får vi i det här läget skjuta på framtiden. Som utvecklare vill man förstås göra en perfekt produkt men ur föreningens synvinkel är det viktigt att vi faktiskt visar ett tydligt livstecken och verkligen släpper DISGEN 2015 till medlemmarna. Planen är att sedan komma med (gratis) uppdateringar som innehåller rättningar och nya funktioner under i alla fall ett år, för att sedan komma med en ny version med nya funktioner som då kostar en peng – som blir ganska låg om man uppdaterar från den tidigare versionen. Tidigare i föreningens historia har vi kommit med uppdateringar ganska sällan (8.1 kom ut tidigt 2005, och 8.2 kom ut 2009) men nu ska vi försöka komma ut med uppdateringar betydligt oftare. I gengäld blir steget mellan uppdateringarna mindre brant.

Vi kommer också att renovera föreningens symbol, trädet. Det har ju i många år varit ett träd som liknar en ek, ritat med grafik från 1980-talet. Det har också misshandlats på många olika sätt i olika sammanhang; vi har bruna träd, svarta träd, djupblå träd, bäbisblå träd, gröna träd,

¹ Betates-ter brukar man kalla det när alla funktioner i programmet finns på plats men fel kan återstå.

träd med konstiga proportioner och så vidare. Detta ville vi förnya när vi nu dels kommer ut med nya DISGEN, och dels med en ny webbplats. Vi vände oss till en firma i Jönköping och bad om en varsam "remake" av trädet och den så kallade grafiska profilen. De kom tillbaka med en ganska rejäl "remake" men varje gång jag tittat på den sedan jag fick se den första gången i juni har den slagit mig som fullständigt genial.

Jag kan förstå att det finns mycket känslor kopplat till en symbol med traditioner, men jag och styrelsen har den uppfattningen att vi måste röra oss mot ett modernt formspråk, och då fungerar inte den gamla eken längre. Införandet kommer göras stegvis (något annat vore för dyrt) och mer information kommer i nästa nummer av Diskulogen.

Jag bor i Göteborg och det händer ett antal gånger om året att jag kör till Linköping i Dis-ärenden. Strax innan Linköping, på vägens norra sida vid ljusskylten, står en vacker ek² ute på en åker. Jag brukar tänka att det är Dis-trädet som står där, men kronan på det är betydligt smalare än vår hittillsvarande symbol. De senaste gångerna har jag försökt tänka på det nya trädet, och det går utmärkt. Kanske är det rentav mer likt i formen. Ni får se i nästa nummer!

² <https://goo.gl/i1CKjw>

Daniel Berglund
Ordförande

Tyck till i Dis Forum eller via e-post till ordf@dis.se.

Diskulogen med Släktforskarmytt är medlemstidningen för Föreningen Dis: Föreningen för datorhjälp i släktforskningen.

KONTAKT & AVGIFT

Föreningen Dis
Gamla Linköping
582 46 Linköping
Telefon: 013-149 043
dis@dis.se, www.dis.se

Medlemsavgift: 150 kr per år.
Famijlmedlem: 75 kr per år.

Blí medlem via webben, www.dis.se > Medlem > Blí medlem, eller kontakta Dis kansli.

EXPEDITION & FORSKARSTUGA

Hovslagaregatan 3
Gamla Linköping
Öppet måndag-fredag kl 9-16.
Kansliet har lunchstängt kl 12-13.
Telefontid måndag-torsdag kl 9-15.
Fredag kl 9-12.
Ring gärna innan besök!

KANSLISTER

Marie Andersson
Helena Carlsson

REDAKTÖR

Anna Linder, diskulogen@dis.se
Burliden 7, 937 92 Burträsk
070-2294804

ANNONSERING

Kontakta redaktör Anna Linder

ANSVARIG UTGIVARE

Daniel Berglund

LÖSNUMMERPRIS

30 kr

UPPLAGA

24 500 exemplar

UTGIVNING

4 gånger per år

TRYCK

Sandvikens Tryckeri

ISSN

1101-3826

Adressändring anmäls på webben eller till Dis kansli.

Svensk-amerikanska tidningar

Kungliga Biblioteket, American Swedish Institute, Minnesota Historical Society och Swenson Swedish Immigration Research Center vid Augustana College samarbetar för att digitalisera över 600 svenskspråkiga tidningar utgivna i USA på 1800- och 1900-talet. En populär tidning var till exempel Svenska Amerikanska Posten som gavs ut i Minneapolis 1885–1940.

Minnesota Historical Society hoppas kunna göra materialet tillgängligt i slutet av året.

www.startribune.com

Intels WiGig-docka

Intels WiGig-docka gör att du till exempel kan koppla ihop din bärbara dator med skärmar, tangentbord och mus bara genom att ställa ner datorn på bordet i närheten av den lilla kubformade dockan.

WiGig är en trådlös standard med hastigheter på upp till 7 Gb/s.

<http://m3.idg.se>

Hitta litteratur

WorldCat är en global bibliotekskatalog där även svenska böcker finns med. Det kan vara värt att göra några sökningar här för att se om det finns böcker där dina släktingar figurerar.

www.worldcat.org

Årsmötet online

Du kan se även årets stämma på Sveriges Släktforskarförbunds YouTube-kanal.

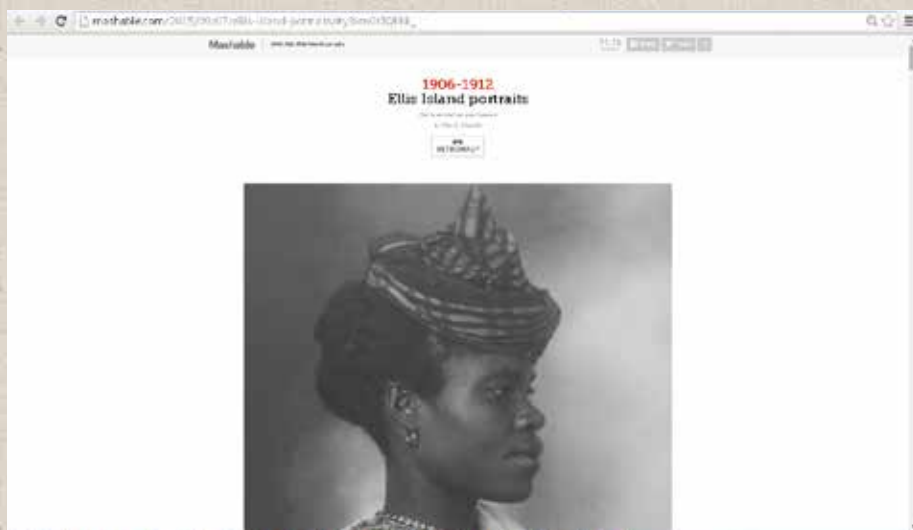
www.youtube.com

Foton från Ellis Island

En del fotografier av emigranter, tagna på Ellis Island åren 1906–1912, finns nu tillgängliga på internet.

<http://blog.eogn.com>

http://mashable.com/2015/09/07/ellis-island-portraits/#y3xm0KIQkkk_

Nyköping 2015

Det var proppfullt vid föredraget om domboksforskning.

Foto: Hans Bjernevik

Med (Elisabeth) Leek och (Rolf) Lust, som ansvariga, byggdes årets Dis-monter.

Foto: Hans Bjernevik

Släktforskardagarna 2015 i Nyköping hölls sista helgen i augusti. Ta del av sammanfattningar av möten och föredrag, vimmelbilder och upplevelser under Släktforskardagarna på följande sidor.

Dis monter.

Foto: Hans Bjernevik

Intresset var stort vid Dis ståbord.

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Årets Upplysare – Roland Classon, Helsingborgs Dagblad.

Kristina Andersson, Helena Carlsson och Marie Andersson dukar upp i Dis monter.

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Avgående styrelseledamot, Karl-Ingvar Ångström, avtackas. Foto: H Bjernevik

Årets Eldsjäl, Jonas Magnusson. Hedersdiplom tilldelades Hans Hanner, Sven Johansson och Stig Geber.

Förbundsstämman. Från vänster förbundsordförande Erland Ringborg, v.ordförande Eva Dahlberg, stämmans ordförande Karin Andersson, sekreterare Carina Strömberg, Johanna Ekerstrand kanslichef och Mikael Hoffsten ekonomi- och bokhandelsansvarig. Foto: Hans Bjernevik

MATS J LARSSON
mats@dissyd.se

SEDAN NÅGRA ÅR ÄR SLÄKTFORSKARFÖRBUNDETS RIKSSTÄMMA FÖRLAGD TILL FREDAGEN före Släktfors kardagarna, så även i år. Stämman, som började kl. 15.30, föregicks av en informationskonferens. Dessa evenemang hölls på Sunlight Hotel Conference and Spa centralt i Nyköping, där även många av ombuden till riksstämman bodde. I konferenslokalen på den gamla tvålfabrikens tredje våning var sittplatserna omgärdade av två rader veteranbilar. Många deltagare passade på att studera dem i pauserna. På Sunlight Hotel serverades stämmomiddagen på fredagskvällen liksom lördagskvällens bankett.

Riksstämman

Efter namnupprop kunde förbundsstyrelsens ordförande Erland Ringborg hälsa 142 ombud välkomna till årets riksstämman. Vid årsskiftet 2014/15 fanns 171 anslutna medlemsföreningar med sammanlagt 73 660 medlemmar, en minskning med nästan 1 900. I verksamhetsberättelsen för 2014 konstaterade förbundsstyrelsen att det är en utmaning för släktfors karrörelsen att

fånga upp också släktforskare som inte finner det föreningarna och förbundet idag erbjuder vara tillräckligt intressant. Under hösten 2015 kommer därför förbundsstyrelsen utreda möjligheterna att utvidga *Rötters Vänner* genom att erbjuda dess medlemmar olika förmåner.

Karin Andersson, lantbruksföretagare från Nyköpingstrakten, utsågs till stämmoderförande med Eva Dahlberg, vice ordförande i Dis, som bisittare. Carina Strömberg från förbundsstyrelsen utsågs till sekreterare. Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar följde två framställningar från förbundsstyrelsen som stämman hade att behandla.

Den första framställningen gällde riksstämman, konferenser och släktfors kardagar i framtiden. Ska förbundet verka för nationella eller regionala samrådskonferenser? Ska riksstämman hållas på våren eller som för närvarande i augusti? Ska förbundet arrangera nationella Släktfors kardagar varje år eller enbart vissa år och däremellan verka för regionala Släktfors kardagar? Någon kläckte den smått geniala idén att om förbundet övergår till ett brutet verksamhetsår så skulle riks-

stämman kunna behandla budgeten på hösten och i så fall kunde riksstämman liksom hittills arrangeras tillsammans med Släktfors kardagarna. Många förespråkade samrådskonferenser på våren tillsammans med Släktfors kardagar på hösten. Erland Ringborg meddelade att styrelsen kommer att presentera ett förslag i ärendet vid samrådskonferensen våren 2016.

Våren 2014 presenterades ett förslag till *Släkthistorik* sajtt av en arbetsgrupp. Grundtanken är att en förening som önskar lägga ut digitaliserat material gör det med bevarad äganderätt. Enskilda och juridiska personer kan prenumerera på webbplatsen och föreningarna får intäkter från webbplatsen. Förbundsstyrelsen menar att detta är en viktig framtidsfråga för släktfors karrörelsen. Det är viktigt för släktforskningen i stort att så mycket material som möjligt görs tillgängligt för så många släktforskare som möjligt. Stämmans diskussion kommer att utgöra vägledning för styrelsens kommande behandling.

Därpå följde två motioner för stämman att behandla. Den första motionen

Det var stort intresse för att få sin bok signerad av författaren Karin Bojs efter föredraget hon höll om boken "Min europeiska familj - de senaste 54 000 åren".

begärde ytterligare detaljerad budgetering och redovisning av förbundets ekonomi och den andra att förbundet skulle avsätta medel för bidrag till att producera medlemsblad och Släkthistoriskt Forum som taltidningar. Båda motionerna avsågs.

Därpå behandlade stämman styrelsens förslag till verksamhetsplan och budget för kommande verksamhetsår. I budgeten föreslogs ingen höjning av förbundsavgiften. Verksamhetsplanen och budgeten för 2016 fastställdes enligt styrelsens förslag.

Valen av förbundsstyrelse följde valberedningens förslag. Något val av ordförande företogs inte eftersom Erland Ringborg ifjol valdes på två år. Årsstämman fastställde att antalet ledamöter i förbundsstyrelsen ska vara nio.

Avslutning

Erland Ringborg bjöd som avslutning i stämmoombuden till kvällens middag i hotellets restaurang. Stämmoordföranden Karin Andersson tackade för förtroendet, tackade stämmoombuden för livliga och konstruktiva diskussioner samt avslutade årsstämman.

Riksarkivet och SVAR

Sveriges Släktforskarförbunds ordförande Erland Ringborg hälsade de närvarande välkomna till informations-

konferensen och lämnade ordet till riksarkivarien Björn Jordell som betonade att släktforskarerna är Riksarkivets enskilt viktigaste användargrupp och underströk det goda samarbetet. Han berörde den omorganisation som Riksarkivet genomgick 2010, när de tidigare statliga arkivmyndigheterna blev en enda myndighet. I dag är det en ganska stor myndighet med mellan 500 och 600 medarbetare på flera orter i landet. Omställningen uppgår till nästan ½ miljard kronor per år.

Riksarkivets viktigaste mål är att öka användningen av de olika arkiven. Flera aktörer bidrar på olika sätt till att utveckla verksamheten och att göra arkiven mer tillgängliga. Det finns för närvarande ingen systematik i de avtal som träffats med de olika aktörerna och därigenom förekommer ett visst dubbelarbete. Genom bättre systematik kan det frigöras resurser för att ytterligare öka tillgängligheten. Björn Jordell vill arbeta för en bättre samordning av resurserna och bjuder därför in Släktforskarförbundet med flera aktörer till rundabordsamtal i vecka 46. Erland Ringborg tackade på stående fot ja till denna inbjudan.

När Björn Jordell tillträdde som riksarkivarie 2010 gjorde han en utfästelse vid Släktforskdagarna i Örebro. Han lovade att verka för att de arkivtjänster

som SVAR erbjuder skulle bli gratis på sikt. Han konstaterade att när han nu påbörjar sitt sjätte år på posten, så har inte löftet infriats. Att utan kostnad få ta del av innehållet i arkiven är en demokratisk fråga. Det borde vara en medborgerlig rättighet att få ta del av kulturarvet och det borde vara gratis att få tillgång till arkiven även i vårt land, liksom i övriga Norden och i EU. Frågan har diskuterats med regeringen, men det finns ekonomiska realiteter. Riksarkivet åläggs att hitta en finansiering för att kompensera de intäkter som bortfaller om arkivtjänster blir gratis. I juli 2014 beslöt regeringen på Riksarkivets förslag, som ett steg på vägen, att göra SVAR gratis för utbildnings-Sverige och biblioteken. På en fråga om varför inte studieförbunden också kan erbjudas SVARs tjänster utan kostnad, svarade Björn Jordell att det beror på att Riksarkivet inte kan hitta en finansiering för att täcka det intäktsbortfallet.

Programvaran DjVu, som används av Riksarkivet, kommer att ersättas av en annan programvara under hösten 2015. Då kommer också Appledatorer, läsplattor och smarta telefoner att kunna användas för informationssökning. Björn Jordell gjorde också reklam för skivan *Sveriges befolkning 1910* som börjar säljas under Släktforskdagarna. Arbetet med 1930 års folkräkning pågår

Kristina Andersson och Marie Andersson i Dis monter.

Foto: Hans Bjernevik

och kommer att läggas ut successivt efter Släktforskdagarna. Det blir då tillgängligt för dem som har abonnemang på SVAR. Arbetet finansieras till stor del genom medel från Vetenskapsrådet. Sveriges befolkning 1930 kan kanske finnas till försäljning 2018, trodde Björn Jordell.

ArkivDigital

Niklas Hertzman från ArkivDigital, Släktforskdagarnas huvudsponsor, berättade för auditoriet om företagets produkter och planer för framtiden. ArkivDigital fyller tio år 2015 och kan presentera ett nytt program eller en omarbetad programvara i en grundversion, som några läsare kanske redan har bekantat sig med.

Niklas fortsatte att berätta om nya register som nu finns i deras utbud eller som kommer inom kort. Sveriges befolkning 1950 innehåller 7 miljoner poster som han visade i en betaversion, där viss "tvättning" återstår för att höja kvaliteten. Samma sak gäller registret Sveriges befolkning 1960 med 7,4 miljoner poster. I samarbete med MyHeritage har ArkivDigital skapat ett register över husförhörlängder och församlingsböcker 1880–1920. Det kommer att innehålla alla som bodde i Sverige under dessa 40 år, utanför Stockholms stad. Registret innehåller 48 miljoner

poster och varje person är registrerad på alla de ställen där man bott under åren 1880–1920. Även detta register genomgår för närvarande en omfattande "tvättning" och kvalitetsgranskning. Flera andra register är under arbete och Niklas nämnde särskilt det planerade bouppteckningsregistret. Han underströk att alla register (de nämnda och alla andra) innehåller fel och uppmanade alla att gå till originalkällan och kontrollera!

Parallellt med dessa register håller ArkivDigital på att innehållsindexera många av sina volymer och bilder. Till exempel så ska man från en mantalslängd enkelt kunna hoppa till en viss församling. Innehållsförteckningarna kommer att publiceras efter hand. ArkivDigital erbjuder även beställningsfotografering. Man kan för 195 kronor få till exempel en dombok avfotograferad. Alla bouppteckningar fram till 1900 är färdigfotograferade och nu pågår fotografering av tiden 1901–1960. ArkivDigital har kommit olika långt med detta i olika delar av landet. Det pågår också fotografering av värnpliktskort för tiden 1902–1941. Slutligen pågår fotografering av det så kallade SCB-materialet, årliga utdrag ur födelse-, vigsel- och dödböcker som kyrkan lämnade till Statistiska Centralbyrån. ArkivDigital börjar 1944 och skannar sig bakåt. Redan nu finns en del årgångar och län tillgängliga. 📄

Landshövding Liselott Hagberg förklarade Släktforskdagarna 2015 för invigda.

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

Invigning av Släktforskdagarna 2015.

Foto: Hans Bjernevik

Just for you sjöng Ulf Peder Olrog-visor vid invigningen.

Foto: Hans Bjernevik

Kung Birger Magnusson(Lasse Lindberg) med hovnarr underhöll.

Foto: Hans Bjernevik

MATS J LARSSON
mats@dissyd.se

Invigningen

SLÄKTFORSKARDAGARNA 2015 ARRANGERADES AV NYKÖPING-OXELÖSUNDS SLÄKTFORSKARFÖRENING I DAGARNA två den 29 och 30 augusti. Arrangemangen ägde rum i Rosvalla, en halvmil från stadskärnan. I två stora arenor hade värdarna dukat upp ett varierat utbud av utställningar, 33 föreläsningar i tre salar, dialogseminarier och filmföreläsning. Ett så stort evenemang klaras inte av utan samarbete med andra aktörer inom släktforskningsområdet: företag, bildningsförbund, landsting och kommun. Bland medaktörerna kan bland annat nämnas Sveriges Släktforskarförbund och ArkivDigital.

Publiken kom i mängder när programmet startade på lördagen kl. 9:00 och då blev det ett köande för vetgiriga släktforskare och en intresserad allmänhet. Arrangören uppgav att kön var 300 meter som längst! På lördagen kom 3 500 besökare.

Själva invigningen av Släktforskdagarna skedde i en av arenorna kallad Stora 1:an. På slaget 9:30 trädde självaste konungen Birger Magnusson in i

salen och hälsade släktforskarverige och besökare välkomna till Nyköping. En stad som har erfarenhet av att ta hand om sina gäster. Som han sa: Minns Nyköpings gästabud, men vi har lärt oss ett och annat om gästfrihet sedan dess! I Kung Birgers skepnad agerade Lasse Lindberg, invigningsprogrammets ceremonimästare, som hade hjälp av sin hovnarr Johannes, spelad av Anders Tegner.

Kommunalrådet Urban Granström tog vid och hälsade oss välkomna till staden Nyköping. Utöver stadens alla företrädare berättade han den spännande nyheten att grundandet av staden kanske skett betydligt tidigare än vad man hittills trott. Vid grävningar i stadskärnan har arkeologer hittat stadslämningar från kanske 600-talet. Han avslöstes av Just for you, en manskvartett som sjöng tre visor av Ulf Peder Olrog, student i staden när det begav sig.

Därpå var det Släktforskarförbundets tur genom sin ordförande Erland Ringborg. Han uppehöll sig kring de olika definitioner som finns om begreppet släktforskning i ordböcker och lexikon

och om den eventuellt kommande nya namnlagen. Efter Erland blev det skönsång av Christine Ankarswärd och Helena Wanrud, som även ackompanjerade. Publiken fick höra *Klinga mina klockor* av Benny Andersson, *Hemma* ur Kristina från Duvemåla samt musik av Händel.

Själva invigningen förrättades av landshövdingen i Södermanland, Lise-lott Hagberg. Södermanland var ett av de första länen i landet, berättade hon; Södermännens län, alltså länet söder om Mälaren och omnämnt redan på 1200-talet. Länet kallas den sköna lustgården i Selma Lagerlöfs *Nils Holgerssons underbara resa*. Landshövdingen vill bevara det hon fått att förvalta, men även utveckla länet och de 280 000 södermän och söderkvinnor som bor där. Hon hoppades att besökarna skulle träffa gamla vänner under dagarna, men framför allt finna nya. Så förklarade hon 2015 års Släktforskdagar invigda. Organisationskommitténs ordförande Barbro Stålheim, Släktforskarförbundets förra ordförande, tackade landshövdingen och kommunalrådet genom att överlämna antavlor. 🙏

Sök efter dubletter

Poäng	Person 1	Personidentitet	Person 2	Personidentitet	Ej Dubblett
19	Jennie* Linnea Ebba Ståhl	479	Johanna* Linnea Ebba Ståhl	481	☒
19	dödfött NN	2283	dödfött flicka barn NN	2284	☒
18	Sonja* Margareta Johansson	309	Eva* Margareta Johansson	304	☒
18	Lisbeth* Margareta Johansson	299	Sonja* Margareta Johansson	309	☒
18	Lisbeth* Margareta Johansson	299	Eva* Margareta Johansson	304	☒
18	Lena* Margareta Johansson	312	Susanne* Margareta Johansson	315	☒
18	Lena* Margareta Johansson	312	Sonja* Margareta Johansson	309	☒
18	Eva* Margareta Johansson	304	Lena* Margareta Johansson	312	☒
17	Kjell Hugo Björnborg	422	Kent Hugo Björnborg	423	☐
17	Jula* Linnea Ebba Ståhl	482	Johanna* Linnea Ebba Ståhl	481	☐

Lite mer om Disgen 2015

SLUTET AV AUGUSTI VAR DIS PÅ SLÄKT-FORSKARDAGARNA I NYKÖPING och visade bland annat DISGEN 2015.

Jag tycker vi lyckades bra då hälften av de nya medlemmarna valde att också köpa DISGEN 8. I skrivande stund har vi precis släppt andra betan till ca 50 testare som går in i en tuff testperiod för att hitta så många fel som möjligt. Som fadder är det en utmärkt möjlighet att lära sig nyheterna samtidigt som man får ett lindrigare jobb när vi släppt den nya versionen. Vi siktar på att ha DISGEN 2015 färdigt under november, så håll ögonen öppna på hemsidan och sociala medier.

Forskningsstöd

Vi försöker nu att ge mer stöd till forskaren att höja kvaliteten på sina data bland annat genom att göra det enklare att hitta var arbetsinsatserna ska sättas in. En del funktioner är för de mer rutinerade forskarna medan andra mycket väl lämpar sig för mindre erfarna.

Under rubriken Forskningsstöd ryms funktioner som dubblettsökning, analyser, digitalt arbetsmaterial och flaggor. En avancerad sökfunktion spelar också en viktig roll. Jag ska visa lite av det som

kommer. Bilderna är tagna från en beta så användargränssnittet får ses som exempel.

Algoritmerna för analysen vid dubblettsökning är inte förändrade denna gång men vi har introducerat möjligheten att välja bort det som inte bedöms som dubletter. Genom att växla mellan att undertrycka det som inte bedöms som dubletter och visa alla går det att bortse från de "falsa" förslagen på dubletter ([se bild 1](#)).

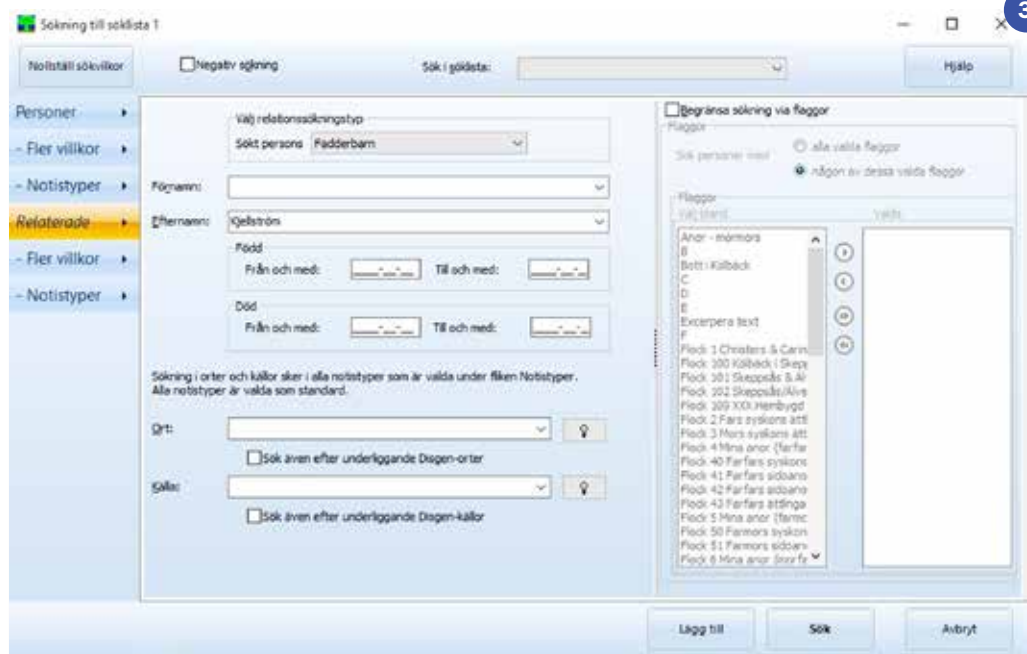
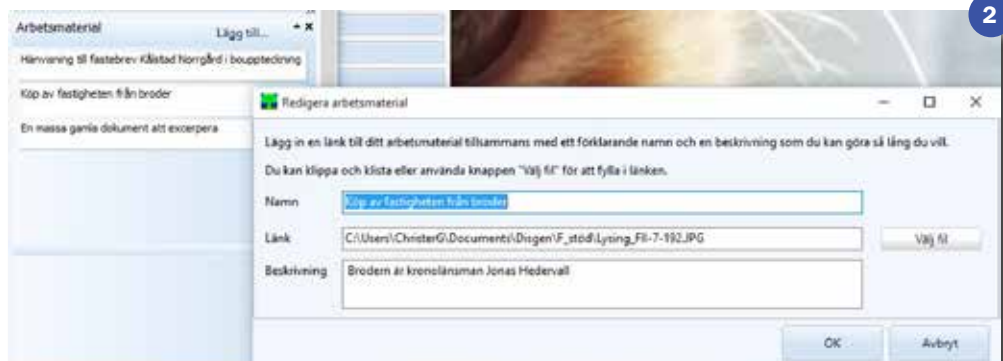
Vi har tagit fram några snabba enkla analyser för ditt forskningsmaterial, som presenterar resultatet i en vanlig söklista. Därigenom kan du enkelt utgå från analysresultatet och gå direkt till personerna och forska vidare. I DISGEN 2015 kommer det att finnas några få analyser men vi planerar fler efter hand. Några exempel:

- *Personer utan partner* söker personer som har en partnerrelation men ingen partner registrerad
- *Personer med faddrar* kan vara en god hjälp för att hitta personer som du vill gå vidare med för att göra en fadderanalys
- *Personer utan komplett födelsenotis* söker personer som saknar datum, ort eller källa i sin födelsenotis

- *Personer utan dödenotis* söker personer som inte har en dödenotis.

Vi kommer att försöka lyfta fram möjligheterna med flaggor genom att visa på goda exempel. Här kommer några. Jag tror nog att du själv har många goda idéer om hur du ska använda flaggor.

- Välj ut några flaggor som du visar i familjeöversikten för att snabbt få en bättre översikt.
- Skapa en flagga i stil med "*Färdigforskad!*", som du sätter på personer som du känner är klara. Till exempel på barn som dog unga och som du kollat upp både i födelsebok och dödbok.
- Skapa en flagga "*Mina anor*" eller "*Mormors anor*" som visas i familjeöversikten så ser du snabbt vilka som är dina anor.
- Jag använder flaggan "*Spektakulär*" för att markera speciellt intressanta personer.
- Använd en flagga kallad "*VaLa*" när du har personer som du vill forska vidare på när du kommer till Vadstena Landsarkiv. Komplettera med en oforskatnotis med mer info om vad som ska redas ut.

Flaggor används också internt av DISGEN för att visa de faddrar som konverteras från DISGEN 8 till vanliga personer i DISGEN 2015, "Importera faddrar, risk för dubblett". På samma sätt markeras automatiskt importerade personer med en flagga typ "Gedcom 2015-08-24 21:52:55". Naturligtvis kan du redigera flaggans namn i efterhand.

Digitalt arbetsmaterial nämnde jag redan i förra numret. Om du vill kan du koppla digitalt material till en person eller partnerrelation. Det kan vara webblänkar eller dokument som du lagrat på valfri plats och vill använda i din fortsatta forskning. Dessa är primärt avsedda för din egen användning och kan inte importeras, exporteras eller ingå i dina utskrifter av ansedlar och taylor.

Säg att du har en person med en intressant bouppteckning där du kan härleda ägandet av en gård tillbaka till sent 1500-tal. Skapa en notis "oforskat" samt använd flaggan "VaLa". När du kommer till arkivet är det bara att söka på alla personer med den flaggan. Du kan också lägga in en bild på texten i bouppteckningen. Väl hemma från arkivet kan du länka under arbetsmaterial till bilderna du hittat, ge dem en titel samt ange källan och något om innehållet i *Beskrivning*. Om du vill kan du ersätta flaggan "VaLa" med "Att excerpera".

Bild 2 visar tre exempel på arbetsmaterial som är knutna till en person samt fönstret där namn och beskrivning registreras och dokumentet pekas ut.

Den normala sökningen innehåller

i stort sett samma sökmöjligheter som tidigare men har ny layout. Nytt är att man kan söka personer med hjälp av deras relationer till andra personer som partner, föräldrar och syskon, till exempel alla män som heter Erik och som har en partner vid namn Maja eller alla personer som har någon adoptivförälder. **Bild 3** visar ett exempel där alla personer som har fadderbarn som heter Kjellström söks. Själva söklistan har kompletterats med flera funktioner som visar på moderna grepp. 🌱

KERSTIN BJERNEVIK
kerstin.bjernevik@bredband.net

Lantmätare Klara Elfving föreläste om Lantmäteriets historiska kartor. Björn Johansson visade kartfunktionen i Disgen.

Foto: Hans Bjernevik

Foto: Hans Bjernevik

En rundtur på mässan

ÅRETS SLÄKTFORSKARDAGAR HÖLLS I EN NY STOR SPORT- OCH eventanläggning i Rosvalla i Nyköping. Man passerade först en stor parkeringsplats som verkade ha räckt till för alla. Långt innan mässan öppnade fylldes den stora infarten av köande besökare. Kön lär ha varit 300 meter lång och så småningom kom alla in, alla 3 500 besökare, som det enligt uppgift var på lördagen. Färre besökare var det på söndagen, kanske hälften. Trycket i föreläsningssalarna var nog nästan lika stort på söndagen, som på lördagen. Utställningen hölls i en stor sporthall – Multihallen. Anpassad för olika idrottsevenemang men med löparbanor runt hela utställningsytan, som var doserade i kurvorna. Alldeles innanför entrén syntes på långt håll DIS-montern med sina stora affischer och beachflaggor med DIS-loggan på. När man kom närmare såg man till vänster disken med DIS expedition med material om DIS och regionföreningarna samt försäljning av medlemskap, kartdvd-skivor och handboken i kartforskning. Där möttes man av Marie Andersson och Helena Carlsson från DIS kansli med ett par funktionärer, Kristina Andersson och Christina Claeson, som medhjälpade.

VID SIDAN OM DIS-DISKEN VAR INGÅNGEN TILL DIS FÖRELÄSNINGSSAL med föreläsningar varje timme, sju stycken på lördagen och sex på söndagen. Av dem handlade fem om kartor med olika användningsområden i släktforskningen, ett om nya DISGEN 2015 och ett om emigrantforskning. De flesta av föredragen

dubblerades så att det fanns flera möjligheter att komma och lyssna.

Gick man åt höger i montern såg man fem välbesökta ståbord med datorer, projektorer och DIS-funktionärer med specialkompetens, som berättade och förklarade om både det nuvarande DISGEN 8.2d och det kommande DISGEN 2015, nya och gamla DISBYT samt om kartfunktionen.

TVÄRS ÖVER GÅNGEN FRÅN DIS MONTER FANNS ÖSTGÖTAGENEALOGISKA FÖRENING, Lantmäteriet och Family Tree DNA där man kunde topsa sig för att få nya napp i sin släktforskning. Det amerikanska företaget hade kommit dit på initiativ av Svenska Sällskapet för Genetisk Genealogi (SSGG), som stod inrymda i en del av Släktforskarförbundets monter strax bredvid. Förbundets monter var välbesökt hela tiden och folk köpte framför allt de tre senaste handböckerna Mantalsforsa, Släktforsa med DNA och Domstolsforsa. De nya böckerna om att forska i Norge, Danmark och Finland samt den senaste dvd-skivan, Rotemannen 2, var det också god efterfrågan på. Men även Släktforsknings årsbok 2015 och äldre cd/dvd-skivor var populära fynd samt all litteratur som finns i Rötterbokhandeln. Själv inhandlade jag Mantalsforsa, som jag länge känt behov av att förkovra mig i och nu var det dags.

Det fanns åtminstone en monter till som erbjöd DNA-test med möjlighet att topsa sig eller beställa provtagningskit att få hem.

Det var svårt att komma fram till Rötterbokhandeln i Förbundets monter.

Foto: Hans Bjernevik

Fortsatte man vidare genom utställningen passerade man huvudsponsorn ArkivDigital, som visade och presenterade sin nya design (läs programvara) och nya sökbara register med bland annat Sveriges befolkning 1950. Man hade både bemannade datorer och en scen för sittande åhörare där det informerades om nyheterna.

De nästa stora montrarna var FamilySearch och Ancestry och båda hade bemannade datorer för personlig vägledning samt åhörarplatser för presentation från scen.

Den sista riktigt stora montern tillhörde Riks- och Landsarkiven och SVAR som hade datorer för personlig visning och en stor butik med böcker, skivor och souvenirer. Årets kioskvälta-re där var den nya dvd-skivan Sveriges befolkning 1910. På lördagen var kundtrycket kompakt framför disken så jag väntade till söndag eftermiddag med att göra mina inköp. Då var det betydligt enklare att komma fram för att inhandla de skivor och böcker man ville ha.

Utefter långsidorna i hallen och på vägen mellan de stora montrarna fanns dryga fyrtioalet mindre montrar där olika släktforskarföreningar, enskilda företagare i branschen, Hembygdsförbundet, Sörmlands Museum och olika lokalhistoriska organisationer ställde ut.

PÅ VÄG TILLBAKA GENOM HALLEN TRÄFFADE JAG PÅ FLERA DIS-medlemmar som återfanns i andra montrar. Det är ju så med oss släktforskare att vi är inte bara med i en förening utan ofta i flera och

ibland behövs våra krafter och vårt kunskande bättre i någon annan monter. Det gör det hela mer familjärt och hemtam, nästan som vi vore släkt.

En av de montrar jag fastnade i på vägen var Vasa Orden av Amerika där jag försökte få hjälp att hitta fler uppgifter om en släkting, som större delen av sitt liv arbetade för Vasa Orden. Där var det något så trivialt som ett trilslande internet som omöjliggjorde att jag fick napp. Registret skulle innehålla alla som någonsin varit medlemmar i Vasa Orden. Det tyckte jag lät hoppfullt, men tji fick jag den här gången.

Flera nyproducerade register på cd/dvd och usb fanns till försäljning hos bland andra värdföreningen Nyköping-Oxelösund Släktforskarförening med ny version av Nycopiaskivan nu på usb. Att de har orkat med både värdskap och nypublicerat material. Wow!

Några andra med nytt material var Föreningen för Smedsläktforskning, som sålde sin nya skiva Smed9, samt PLF Oskarshamn med en ny version av cd nr 3.

DAGS ATT TA FATT I DE NYA FYNDEN FÖR året samt börja planera för nästa års Släktforskar dagar i Umeå, den 20–21 augusti. Jodå, Umeborna var där i höga svarta hattar för att presentera sig. Vi ses väl då? 🐼

En glad ordförande tjänstgör.

Foto: Hans Bjernevik

Forska i mantalslängder

Magnus Bäckmark berättade om vilken nytta släktforskare kan ha av att titta i mantalslängderna. Föredraget var populärt med lång kö och stående publik.

ANNA LINDER
diskulogen@dis.se

MANTALSLÄNGDER BÖRjade FÖRAS ÅRLIGEN FRÅN OCH MED 1636 DÅ det infördes en årlig skatt för varje vuxen, minst 15 år gammal, arbetsför person. Mantal betyder helt enkelt antal män eller männskor. Personlistor har man i olika tider haft behov av att göra. En serie pergamentsbrev från 1312 listar till exempel vilka bönder i Olands härad, Uppland, som är skyldiga att betala en markgäld, en extraskatt. Böndernas namn listas i en brödtext följt av en mark för varje person.

Längre tillbaka har fogdarna krävt in skatten i stort sett på muntlig basis, men med modell från Tyskland började man på 1530- och 1540-talet strama upp svensk fogdeförvaltning och införa en skriftligt baserad statsapparat.

Den äldsta mantalslängden, eller personlängden, från Gustav Vasas tid är en samling som fått namnet "Gärder och hjälper". Detta är en milstolpe eftersom varje bonde eller jordbruksenhet i hela landet listades. Här framgår det vilka som bodde på vilken gård i varje socken i hela dåvarande Sverige.

Innehåll

Mantalslängder är ofta tjocka böcker med ett kolumnsystem där personer redovisas i kategorierna bonde, hustru, son, dotter, dräng, piga och inhysesghjon. Så gott som varje individ finns med i de här årliga listorna. Det är en fantastisk

källa för oss som letar efter försvunna personer. Man kan ringa in närmare var personer bodde och hur länge de levde. Mantalslängder är särskilt tacksamma att använda i äldre tid för vilken kyrkoarkivalier kanske ännu inte finns.

Det kan vara lite knepigt att använda mantalslängderna då man måste bläddra sig fram till början för att se kolumnrubrikerna. Den vanligaste modellen är att husbonden anges först, sedan hustru, barn och anställda. Men det finns många varianter.

Längst till höger finns vanligtvis en anmärkningskolumn. En person kunde vara mantalsfri, vilket innebar att denne inte behövde betala skatt. Förklaringen till varför en person inte behövde betala skatt gavs i anmärkningskolumnen. Om man inte kunde arbeta för sig krävdes man inte på skatt. Man gick efter arbetsförmåga.

Som släktforskare tjänar man på att studera hur en familj man följer avspeglas i mantalslängderna också. Det kan ge en hel del information. Man kan till exempel få veta när någon blivit sjuk, övertagit en gård, flyttat eller gift sig. Man måste bara följa samma familj under flera år.

Man får reda på ganska många roliga detaljer i mantalslängderna. Det är källor som ligger närmare vardagen än kyrkoherdens böcker då mantalsuppgifterna författades av personerna själva. Det handlar om deras egna hushåll och vilka

de har i tjänst. Det blir en stor närhet och högt källvärde.

Man får även reda på en del bomärken och sigill eftersom hela sockenlistan kontrollerades och attesterades av kronfogden, mantalskommissarien och de sex sexmännen, som hade varsin sexmansrote som de hade lite extra koll på.

Exempel: Nyköping

I mantalslängden för Nyköping 1685 finns på rad ett, borgmästaren Hultén. Han själv, hustrun och två pigor finns på den gården. Summa 4 mantalspliktiga. Han måste då betala för fyra mantalspliktiga personer. I anmärkningskolumnen står det "dottern är vid Stärlinge". Då hon har flyttat sedan föregående år anmärker man vart hon har tagit vägen. Det är fantastiskt att kunna få belägg för vart folk tar vägen eller var de kommer ifrån.

Det är ju även intressant att se om folk kan betala skatt eller inte. I mitten har vi en Lars Andersson med hustru där man har anmärkt att "hustru bräcklig". Det blir inte summa 2 där, utan bara summa 1.

Samling varje år

Varje år skulle alla samlas i en skrivningslokal, som sockenstugan, gästgivaregården eller rådhuset, i socknen eller staden för att man skulle kunna ta fram listorna på alla vuxna och vilka som kunde betala för sig. I ett, som måste kännas, ändlöst

Exempel på information i mantalslängden.

	Man	Hustru	Söner	Döttrar	Drängar	Pigor	Inhyreshjon	Summa	Anmärkning
Borgmästare Hultén	1	1				2		4	Dotter vid Stärlinge
Lars Andersson	1	1						1	Hustru bräcklig
Per Persson	1	1		1				3	Egen berättelse
Jan Larsson	1					2		3	
Christian Orm	1	1			4	3		9	Nr 1
Lars Svensson	1	1	4	5			1	12	

sammanträde måste varje familjeöverhuvud deklarerat hur många som fanns i hans hushåll. Det tog många timmar att gå igenom hela socknens befolkning. Listan, mantalslängden, förfärdigades i tre exemplar vilket är mycket tacksamt ur forskningssynpunkt då något exemplar bör ha överlevt till idag. Två exemplar skickades till länsstyrelsen, varav det ena så småningom hamnade i Stockholm, det tredje fick kronofogden för att kunna driva in skatten.

Detta leder till att vi för nästan varje år kan ringa in vem som var den deklarerande personen på gården och hur många personer som fanns i hushållet.

Fram till 1724 var det i regel vid årets början man gjorde mantalslängderna. Efter 1725 var det på senåret, året innan som man hade mantalsskrivningssammanträdena och gick igenom hela befolkningen. Först i mars var det dags för uppborädsstämman då kronofogden kom och samlade in pengarna.

Prästen

Prästen var en viktig person som med hjälp av husförhörslängden kunde ge tips och råd till mantalskommissarien. Prästerna var inte skyldiga att närvara vid skrivningsförrättningar under större delen av 1700-talet, men in på 1800-talet var de åter ålagda att vara med då de visste mycket om församlingsborna.

Husförhörslängden har en anmärkningskolumn för att prästen skulle

kunna anteckna vilka som inte behövde betala skatt, något som han senare måste rapportera till mantalskommissarien. I anmärkningskolumnen står det ofta saker som bräcklig, ofärdig, sinnesslö, vanför, haltar, har ont i högra armen eller har bara ett ben.

Verifikationer

I anmärkningskolumnen kan det ibland anges ett nummer. Det hänvisar till den bilagda mantalsuppgiften som är en verifikation på antalet skattepliktiga i hushållet.

Mantalsuppgiften kan innehålla mycket information. Först uppges skattepliktiga familjemedlemmar och sedan listas även alla skattepliktiga tjänstefolk. Kökspigan, lagårdspigan, trädgårdsträngen och rättaren listas. Ibland anges namn, var de kom ifrån och vart de tagit vägen. Varför de flyttat kan också anges till exempel när man värvats till soldat. Man kan få mängder av information om tjänstefolket på en gård genom mantalslängderna. Den deklarerande personen skriver under dokumentet vilket inte bara gör att vi ser hur dennes namnteckning ser ut, vi får även reda på tilltalsnamnet.

Exempel: Fällnäs gård

Gården Fällnäs ägare Hummerhielm har skrivit dokumentet: Förteckning på Fällnäs gårdsfolk. Man skrev ofta lite mer än vad man måste. Hummerhielm

skriver till exempel vilka tyger som är hans egna och vilka som är hustruns. Han listar tjänstefolket och varifrån de kommer. Pigan Margareta Simonsdotter är en flykting från Västerbotten. Hummerhielm tar upp vilka gårdens stalldrängar är. Mickel Göransson, flykting från Tjördala, Finland. Vilken fullpott för en släktforskare som letar efter Mickel Göranssons bakgrund och här kan se var i Finland han kom ifrån. Den andre drängen, Isak Persson, flykting från Helsingfors, är ett annat exempel. Sedan anges även vilka som försvunnit sedan föregående år. Lars Larsson är antagen och inskriven som vargeringskarl.

Skatter

Extraskatterna togs inte ut årligen, utan när kronan behövde det. Extraskatterna behövde tas ut allt oftare. Under stormaktstiden uppstod ett stort behov av att finansiera hela krigsapparaten. Svenskarna blev till exempel ålagda att betala en lösensumma för att få tillbaka Älvsborgs fästning som 1563 erövrats av danskarna. Den samling skattelängder vi har från detta tillfälle brukar kallas "Älvsborgs första lösen". Sverige var med i många krig under 1500- och 1600-talen. För att finansiera alla krig måste man ta ut extraskatter varje år!

Ingen lyxkonsumtion

Under 1700-talet hade man överflödsförordningar. Det kom flera stycken på

rad. Den strängaste kom 1766. Man ville begränsa vad man tyckte var onödig import och gynna de lokala bönderna istället. Det gick så långt att det 1766 blev förbjudet att dricka utländska drycker som kaffe, arrak, punsch och viner. Det var mycket höga böter för det – 100 Daler silvermynt. Sedan fick man inte längre äta apelsiner och importerad frukt. Man fick överhuvudtaget inte äta dessert till middagen längre eftersom socker kom från utlandet. Det enda som var tillåtet var inhemsk, osyltad frukt.

Särskilt runt 1790 till 1820 tar man upp ganska absurda saker. Man ska uppge om man nyttjar tobak, har en knähund eller om hustrun nyttjar siden-tyg i klädedräkten. Kvinnorna fick inte längre ha släp i klädedräkterna och de fick inte ha olika sorters tyg i klänningarna. Likkistor fick inte längre tillverkas av ek. Hårfrisering förbjöds också.

Detta speglas i mantalslängderna där det tillkommer många extra kolumner för till exempel tobaksnyttjare. Om man ville använda tobak fick man betala en liten avgift för det. Det framkommer därför i längderna vilka som röker eller tuggar tobak, har knähund eller jakthund, förgyvlade tapeter eller använder siden-tyg. Om man har en brännvinsapparat anges hur mycket den rymmer. Hade man inte betalat särskild årlig skatt fick man inte ens spela kort.

Reglerna var utformade så att om man kom på en person som till exempel bar sidentyg utan att ha skattat för det fick angivaren sidenklänningen. Man tjänade på att vara angivare.

Sidentyg

Kvinnorna hade gärna en sidensjal om de kunde vid slutet av 1700-talet. År

1789 var det så vanligt att bära siden, även bland allmogen, att alla måste betala en årlig avgift för det. Man behövde inte längre anmäla det varje år. Endast hustrur till soldater, båtsmän och ryttare var undantagna. De förmodades inte ha en sidensjal. Om man var soldathustru och ändå ville bära sidensjal måste man anmäla det och betala avgiften. Därför tillkom ännu en kolumn i mantalslängden för "soldat-, ryttare- och båtsmanshustru som för siden". Det var ganska många av dessa enklare kvinnor som också valde att bära siden.

Skattetrycket

Det är svårt att säga hur mycket man betalade i mantalspenning eftersom arbete värderades på ett annat sätt då. Mantalspenningen motsvarade en fjärdedels dagsverke för en gruvarbetare. På 1800-talet måste en dräng arbeta i en dag för att tjäna in mantalspenningen. In på 1900-talet hade inflationen holkat ur summan, som aldrig höjdes, så att man bara betalade 70 öre per man. År 1930 motsvarar mantalspenningen priset för 2 liter mjölk. Det är ungefär då man slopar denna skatt. Men man behåller mantalslängderna i bokföringssyfte.

Husförhørs- och mantalslängder

I mantalslängden för Stommen i Värmland 1892 ges lite mer information än vad man får i enbart husförhörslängden. Emilia Jansson bor där med sin familj. I husförhörslängden står det att hon heter Emilia Elvira. Först när man ser hennes underskrift för mantalsuppgiften kan man vara säker på att tilltalsnamnet var Emilia. Då hon även listat barnen får man reda på deras tilltalsnamn. Hon skriver att hon "driver diversehandel i

hyrda lokaler, Lugnet, i Stommen" något som inte framgår av husförhörslängden. Där är de bara kyrkskrivna under rubriken Stommen och antecknade som handlare. Och hon har även en fosterson som inte är kyrkskriven hos henne. Det ger mycket att titta på både mantalslängden och husförhörslängden.

Folkbokföring

Mantalslängderna hade en del andra tillämpningsområden än att hålla reda på vilka som skulle betala skatt, nämligen att hålla koll på folk och stävja lösdriveri. Det var en säkerhet att ha betalat mantalspenningen eftersom man då var ordentligt mantalsskriven någonstans vilket gav "laga försvar", man riskerade inte att bli uttagen till krigstjänst hur som helst eller att som kvinna bli infångad och satt på spinnhus. Det var sådana öden som drabbade de som inte arbetade under ordnade förhållanden.

Sveriges Befolkning 1990

Mantalslängderna gick i graven samtidigt som kyrkan överlämnade kyrkobokföringen till Skatteverket. Den sista mantalslängden gjordes 1990–1991. Mantalslängderna hade vid den här tidpunkten redan slagits ihop med den ordinarie folkbokföringen.

När man använder cd-skivan Sveriges Befolkning 1990 är det alltså den sista mantalslängden man tittar i. Sista gången invånarna lämnade en mantalsuppgift var 1967. Ända fram till dess måste man fylla i en blankett med mantalsuppgifter.

Man hittar mantalslängder hos SVAR, ArkivDigital och i original på Landsarkiven och Riksarkivet. 🌿

Godsfolk med släktnamn

När Ulf Berggren, som bland annat skrivit handboken *Smedforska*, forskade på smeder märkte han att det finns andra grupper som också är svårforskade, till exempel trädgårdsmästare och hushållerskor. Precis som smeder flyttar mellan bruk så flyttar godsanställda mellan gods.

JAG HAR DRAGIT IGÅNG ETT NYTT PROJEKT SOM JAG kallar för Släktnamnsprojektet. Där är godsfolk en del av det hela. Jag antar utmaningen att försöka spåra de här människorna som är svårforskade. Att hjälpa andra släktforskare att se hur de har flyttat i landet. Projektet avgränsas till 1700-talet, då det inte finns så många husförhörslängder, och de med släktnamn som inte tidigare är utredda och publicerade. Man kan ta bort de fyra stånden – adel, präster, borgare och bönder. Alla som blir över, hantverkare och lägre tjänstemän, finns inte publicerade, har ofta släktnamn och flyttar ganska långt. Det är dem projektet sysslar med. Resandefolk, soldater och militärer tas inte med.

Det finns många hundra olika yrken som de här flyttande personerna hade. En del var trädgårdsmästare eller hushållerskor vid gods, andra var enklare hantverkare och lägre tjänstemän, som bokhållare och fogdar, i städerna.

Fem handlingar

I det stora projektet Släktnamnsprojektet används för närvarande fem olika typer av handlingar.

1. Vigsel- och dödböcker
2. Bouppteckningar
3. Bördsbrev
4. Mantalsverifikationer
 - Styvkjortellängder
 - Flyttade till städer

- Halvvuxna personer
5. Skolhandlingar

Vigsel- och dödböcker

För kanske tio år sedan började jag, inspirerad av Anders Bergs forskning i Skåne, anteckna alla jag upptäcker med släktnamn i en vigselbok eller dödbok i Sörmland. De är de viktigaste handlingarna att hitta för personer som flyttar runt mycket.

Bouppteckningar

Jag har snart gått igenom alla bouppteckningar i sörmländska städer. Jag registrerar de jag tycker är intressanta, till exempel då man efterlämnat en släkting på annan ort eller då en släkting nämns vid namn. Bouppteckningsgenomgången har jag haft nytta av i min egen släkt. Det visade sig att i två fall hade syskon till mina förfäder flyttat till Nyköping utan att jag hade en aning om det. Tack vare projektet löste jag frågan med de borttappade syskonen. I städernas bouppteckningar hittas inte många godsfolk, de flesta är rena stadsbor.

Bördsbrev

Jag går igenom domböcker för flera häradar där jag har många förfäder och registrerar bördsbrev, eller bördsbevis, när jag råkar se dem. När någon skulle lära sig till hantverkare i en stad behövde han ett bördsbrev för att visa att han

var född äktenskapligt, då ett så kallat oäkta barn normalt inte fick bli hantverkare. Det står då i domboken att man utfärdat ett bördsbrev för till exempel skomakarlärningen Anders Andersson i Stockholm, när och var han föddes samt föräldrarnas namn. När man har hantverkare i städer och inte har en aning om var de kommer ifrån så kan man här hitta lösningen. Sedan kan det även finnas skråhandlingar, men de är inte alltid bevarade. Det finns alltså två källor som kan ge samma svar. Bördsbreven är ett bra komplement till skråhandlingarna.

Skolhandlingar

Skolhandlingar är också mycket intressanta. De som skrev i sitt yrke har ju gått i skola någonstans. Ofta är det då de tagit släktnamnet. Det kan vara ett sätt att spåra bokhållare, fogdar och andra. Förhoppningsvis kommer jag och Genealogiska Föreningen att starta ett gemensamt projekt där vi fotograferar och registrerar Sveriges samtliga skolhandlingar för läroverken. Åtminstone för 1800-talet. Eleverna kan ha gått i skola på en helt annan ort än där de senare arbetar. Registret kommer att underlätta när man försöker hitta vart något flyttat i landet.

Listor över tjänstefolk

Den grupp jag mest ägnar mig åt är de godsanställda. Det finns ibland sär-

skilda listor över personer anställda vid godsens. Listorna kan finnas på lite olika håll, men framför allt finns de i verifikationerna i landsboken, det vill säga länsräkenskaperna. Ett exemplar finns på Riksarkivet och det andra på Landsarkivet. I verifikationerna hittar man för 1700-talet ganska ofta listor över anställda vid godsens.

Mantalsuppgifter för Berga säteri, Sörmland, november 1744. Alla anställda räknas upp, som trädgårdsmästare Nils Boman och ladugårdspigan. Listorna är underskrivna av antingen godsägaren eller någon bokhållare. Listorna användes som underlag för vad man skulle betala i skatt. Ofta kan man i listorna se vilken lön de anställda hade, men ganska ofta står det "har ingen lön" då de vanligtvis bara hade naturaförmåner. I regel är det svårt att följa dessa personer då det är ont om husförhållningslängder och dessutom nämns de sällan i mantalslängderna. I mantalslängderna, skattelängderna, brydde man sig inte så mycket om varje person utan det viktiga vid ett gods var antalet man skulle betala mantalspenning för, så oftast står det bara en siffra för antal personer som ska betala mantalspenning. Man har då listorna som komplement. I dem är personerna viktiga eftersom det ofta är en personlig avgift som dras från lönen.

När verifikationer saknas finns det ofta enklare listor, som tyvärr inte alltid räknar upp namnen. Det kan stå namnet på fogden och sedan att det finns en träd-

gårdsmästare, men inte dennes namn. Man kan oftast få en bra bild över hur personerna flyttat.

Ovanliga verifikationer

När jag gått igenom verifikationerna har jag hittat tre andra ovanliga källor. Den första är en speciallängd som kallades "Styvkjortellängd". Runt 1730 togs det under några år ut skatt för alla kvinnor som bar styvkjortel. Allmogen fick nog normalt inte bära dem, undantaget om de jobbade på ett gods åt en adelsperson. I styvkjortellängderna hittade jag åtskilliga hustrur åt till exempel bokhållare, fogdar och andra, angivna med namn, något som kan vara svårt att hitta. Vanligtvis kan man bara hitta att mannen i fråga är gift. Styvkjortellängden för Stockholm, 1732, består av 400 sidor med borgarhustrur som bar styvkjortel.

Under några år runt 1748 beskattades de som flyttade till städer. Man brukade räkna upp alla personer med namn och till vilken stad de flyttade. Denna längd innehåller även många vanliga drängar och pigor. Ofta står det bara till exempel "drängen Per flyttade till Stockholm 1738", ibland anges även patronymikon.

Runt 1750 hade man olika nivåer på mantalspenningen. Det var ju en personskatt som skulle vara lika för alla, men nu hade man infört att det skulle vara billigare för halvvuxna. Men då måste man kunna bevisa sin ålder. Det gjordes en lista på alla halvvuxna med bifogade födelseattester från respektive präst som

bevisade när och var de var födda. Speciellt intressant är nog dessa längder för områden där kyrkoböckerna förstörts. Det kanske döljer sig mer spännande saker i verifikationerna.

Målet

Målet med projektet är att hjälpa till att hålla ordning på alla anställda vid godsens så att man kan följa hur de har flyttat runt och sedan försöka lista ut var släktnamnet kommer ifrån. Ofta tog man sitt namn från hemsocknen, som Björklund från Björkvik eller Kilström från Kila. Ibland återfinns mer spännande namn som man undrar var de kommer ifrån.

Jag hoppas på samarbete med andra personer och föreningar i andra delar av Sverige, som är intresserade av att hjälpa till och gå igenom motsvarande källor i sitt område eller åtminstone notera varje gång de till exempel hittar någon trädgårdsmästare eller hushållerska i vigselboken eller dödboken.

I dagsläget finns all information i en databas som bara jag har åtkomst till, men tanken är att den ska bli tillgänglig på något sätt, kanske på cd-skiva eller på internet. Målet är att alla som behöver hjälp att hitta sina släktingar med släktnamn ska kunna få det. Om det är någon som redan nu undrar om en släkting finns med i registret är det enklast att kontakta mig via mejl (se forskarkatalogen hos Släktforskarförbundet). 📧

Domstolsforskning & torparliv

KERSTIN BJERNEVIK
kerstin.bjernevik@bredband.net

LANSERINGEN AV SLÄKTFORSKARFÖRBUNDETS HANDBOK NR 10 *DOMSTOLSFORSKA* ÅTFÖLJDES PÅ Släktfors kardagarna av ett föredrag av författaren Claes Westling från Landsarkivet i Vadstena. Föredraget var eftertraktat och jag misstänker att många redan hade hunnit köpa ett exemplar av boken. Kön var lång och alla som ville komma in och lyssna fick inte plats, inte ens bland dem som förköpt biljetter kom alla in. En organisatorisk miss.

Jag lyckades emellertid själv få höra på större delen av föredraget och kan konstatera att domböckerna kan vara en viktig källa för släktforskaren. Då som nu var det ytterst viktigt att alla uppgifter var riktiga och alla samband måste vara klockrent redovisade. Vid tvister om arv, mark, tjänster och vid köp eller i bouppteckningar angavs noggranna relationer personerna emellan, inte minst för att förhindra jävsituationer. Därför var alla släktsamband noggrant angivna. Claes Westling gav ett par exempel på tvistemål där släktanknytningen var avgörande för målets utgång. Domboken kan också ge en djupare bild av människornas livsvillkor förr i tiden på ett sätt som kyrkboken inte gör.

Detta kan jag själv intyga då jag gjorde ett mindre arbete med hjälp av domboksutdrag inför Släktfors kardagarna 2008 i Malmö. Med hjälp av dessa utdrag från "snapphaneprocesserna" i Blekinge kunde jag kartlägga en familjs släktsamband, som jag sedan kunde presentera.

Början till slutet

En föreläsare som ofta återkommer på Släktfors kardagarna är Kalle Bäck. Han är professor i historia vid Linköpings

Universitet och föreläsningarna brukar alltid dra folk för att de är lärorika, tankeväckande och alltid serverade med en god portion humor. Under 45 minuter målade han med ord upp det svenska torplivet för oss utan manus eller bildspel.

Han beskrev ett samhälle 1860 med som mest 100 000 torp, med 0,5 miljoner innevånare i dessa. Därefter sjönk antalet successivt för att helt försvinna 1944. Numera tillhör torpare ett av de förbjudna yrkena tillsammans med stattare och backstugusittare.

Den stora förändringen kom vid Laga skiftet, som inleddes i slutet på 1820-talet. Alla små tegar i en by lades samman och sedan delade man upp marken mellan gårdarna för att få större och mer praktiska brukningslotter. Några av gårdarna ålades då att flytta sina hus till sina nya marker. Där hade kanske en torpare redan brutit upp marken och odat den. Då fick han lämna sin mark och bli backstugusittare med bara ett halvt tunnland för potatisodling eller ett trädgårdsland.

Vad var då ett torp?

Ett torp var ett nybygge på en byallmänning i liten skala först, men det kunde växa och bli större tills det kunde beskattas som en gård. Till att börja med var det bara herrgårdarna och godsens som hade rätt att upplåta mark för torp. Efter upproret på 1740-talet (stora daldansen) fick även bönderna tillstånd att anlägga torp med både åker och ängsmark. Torparen med familj fick betala arrendet med dagsverken hos gårdsägaren. Även kvinnorna deltog, med mjölkning, tvätt och potatisplockning. 2–4 dagsverken per vecka krävdes beroende på årstid och arbetstillgång.

Backstugusittarna, de fattigaste, gamla, ensamma och ensamma mödrar med barn fick gå runt hos bönderna och arbeta mot kontant betalning. Backstugan var ett hus på nästan bar backe. Det vill säga utan mark som kunde bidra till försörjningen. Den var upplåten på 1–5 år eller ibland längre tid, vilket gjorde tillvaron mycket osäker

Det röda torpet med vita knutar och trädgårdstäppa – fanns det?

På 1700-talet och före 1860 var bara de mest välbärgades hus rödmålade och ofta bara framsidan på boningshuset.

Runt 1860–1870 kom äppelträdet. Den första vanliga sorten var Astrakan eller glasäpple som den kallades. Därpå följde bland andra Åkerö och Sävstaholm. Den första prydnadsväxten i trädgården var syren – den ljuslila. Så småningom kom också bondpion och malva som även lokalt kallades koskiteblomma eller på andra håll kärringkjortel.

Början till slutet heter Kalle Bäck's bok som handlar om torp, backstugor och Laga skiftet. 🌳

Kalle Bäck berättar hur Laga skiftet gick till. Foto: H Bjernevik

HELGE OLSSON
 helge@dis-syd.se
 www.kulturenanderslov.se/helge

Wineskin

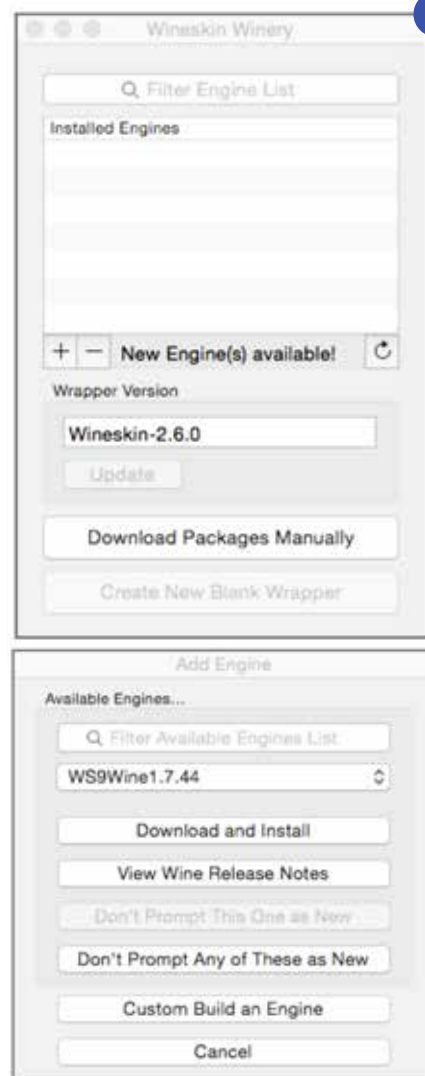
I ett tidigare nummer av Diskulogen berättade Peter Åhs hur man kunde använda CrossOver för att köra Windowsprogram på Mac. Här beskriver Åke Sjödin ett gratisprogram som heter Wineskin.

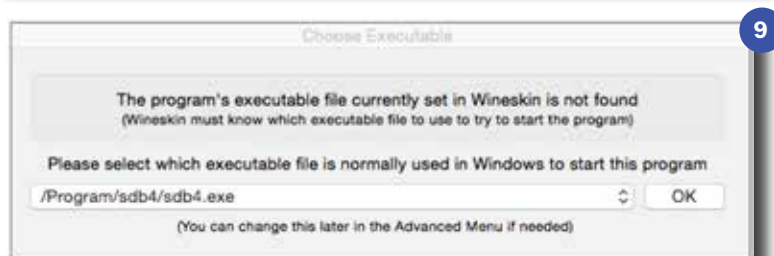
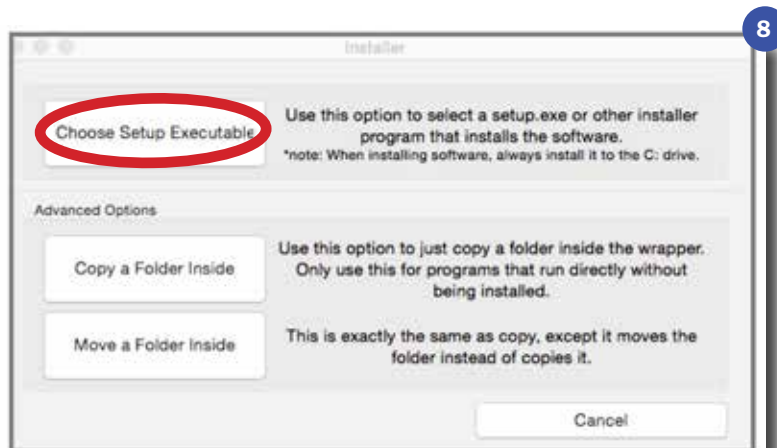
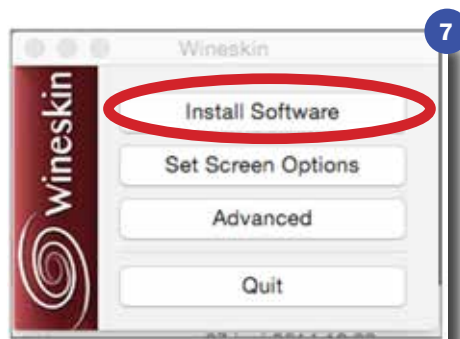
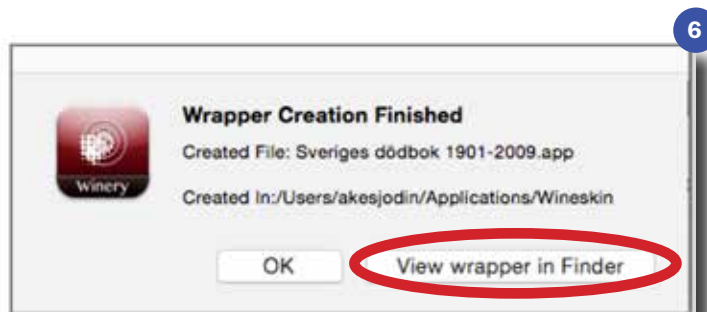
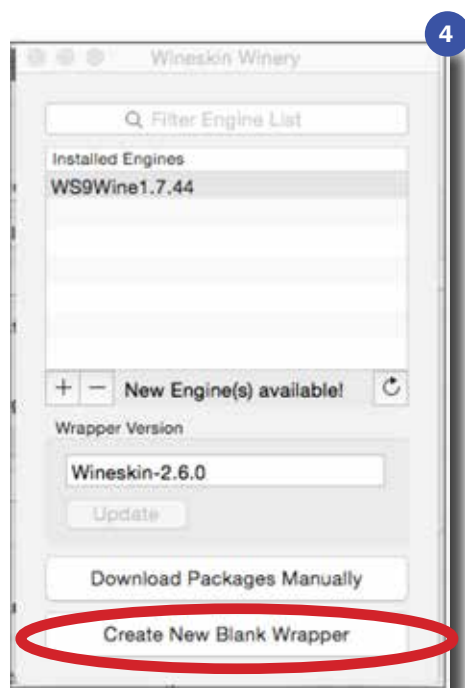
WINESKIN BYGGER PÅ SAMMA "WINDOWSÄRNA" SOM CROSSOVER. WINESKIN BYGGER på att man "slår in" (wrap) sitt Windowsprogram tillsammans med "Windowskärnan". Programmet finns att ladda ner på <http://wineskin.urgesoftware.com>. Hur gör man då för att slå in sitt Windowsprogram i ett paket?

1. Ladda hem "Wineskin Winery".
2. Packa upp zip-filen och lägg programmet (som ligger i nedladdningsmappen) i programmappen.
3. Öppna "Wineskin Winery". Du får då en uppmaning att ladda ner "Engines" (en version av "Windowskärnan"). Välj den nyaste!
4. Välj nu "Create New Blank Wrapper".
5. Döp den till det Windowsprogram som du vill använda, i detta fall "Sveriges dödbok 1901-2009". Klicka OK. Sedan tar det några minuter när resurser uppdateras.
6. Sedan kommer rutan "Wrapper Creation Finished" upp. Tryck på "View wrapper in Finder". Dubbelklicka på "Sveriges dödbok 1901-2009".

7. Tryck på "Install Software" och databasen installeras.
8. När detta är klart klicka återigen på "Sveriges dödbok 1901-2009". Då får du frågan "Choose Setup Executable". Leta rätt på installationsfilen på CD-skivan (*db4inst.EXE*) och välj den. Nu installeras databasen på din dator och det är bara att följa de instruktioner som ges. Det tar en stund.
9. Installation av databasen är nu klar. Nu får du frågan vilket program du vill starta när du klickar på ikonen och det brukar eventuellt finnas två val där ett av valen kan vara hur man avinstallerar databasen. I detta fall finns bara ett val: */Program/db4/db4.exe*.
10. Nu kan du starta Sveriges dödbok som vilket Mac-program som helst. Jag har använt detta några år och i stort sett har det gått bra. Det jag inte har visat här är hur man byter ikon, men det kan vi ta senare om intresse finns. 🍏

ÅKE SJÖDIN

Swede Hollow

Folkräkningar, Census, gjordes vart tionde år i USA. Genom det materialet kan vi komma människorna lite närmare.

re. Det finns en del folkräkningar där adressen är Phalen Creek. Jag har hunnit renskriva en tredjedel av dem och har listor med ca 300–400 namn. Sammanlagt bodde det här ca 1200–1300 personer år 1900 varav kanske 900–1000 var svenskar.

Efternamnen var vanliga svenska namn som Pettersson, Svensson och Jansson. Alla vuxna var födda i Sverige medan barnen var födda i Minnesota. Det intressantaste är den högra kolumnen där yrke uppges. Arbetare, laborer, var mycket vanligt liksom järnvägsarbetare, Railroad (RR.) Det var många järnvägsarbetare som bodde nere i dalen. De var ofta mycket långt ner i järnvägsarbetarhierarkin och arbetade till exempel som bromsare vilka satt längst upp på vagnen, i vind och blåst, och drog i en stor ratt för att tåget skulle stanna. Det var ett extremt farligt jobb och de flesta dog mycket unga. Kvinnornas vanligaste yrke var sömmerska, seamstress. Det kan mycket väl vara så att kvinnorna verkligen sydde, men vid den här tiden var seamstress även kodord för prostituerad. Man hade då en bra förklaring till varför så många kom och gick i huset.

Allmänhetens inställning

Tidningarna i St. Paul och Minneapolis skrev gärna slumreportage som visade upp den fruktansvärda misären nere i hålan där dålig hälsa och låg moral härjade.

Den lokala tidningen, St. Paul Daily Globe, skriver 1896: "Invånarna i Swede Hollow står, som man kan förvänta sig, alltför ofta så långt ner man kan komma

när det gäller intelligens och moral. I husen tjänar ett enda rum, som mest två, som sängkammare såväl som kök." "... Vid en vandring runt i kvarteren slås man av en enorm koncentration av dold, såväl som fullkomligt uppenbar, lastbarhet. Barnens ansikten är ofta ohjälpligt märkta av spåren av den spetälska som är det oundvikliga resultatet i deras dagars upphovs syndiga lustar."

Den till staden senast inkomna stora immigrantgruppen, som svenskarna i slutet av 1880-talet, betraktas med många fördomar. De äter konstig mat, de kan inte prata språket, de är smutsiga och de har mycket underliga vanor med sig hemifrån. Efter svenskarna kom italienarna och sedan polackerna. Då hade svenskarna, efter några decennier, stigit minst två hack i hierarkin.

I de gamla svenskvarteren i dagens Minneapolis och St. Paul bor nu många somalier, den senast ankomna stora immigrantgruppen.

Deras historia

Swede Hollow var ett slumkvarter fram till 1956 när myndigheterna bestämde sig för att bränna ner de hus som stod kvar då de utgjorde en sanitär olägenhet. Numera är dalen en park. Det finns inga spår av bebyggelse. University of Minnesota håller på att gräva ut Swede Hollow för att se om man kan få en uppfattning om de liv som levdes där för inte så länge sedan.

Det fanns ett fattigshus i närheten av Swede Hollow som hette Bethesda och drevs av baptistkyrkan. Genom att läsa i sjukhusets journaler kan man matcha namn och husnummer i Swede

Hollow och få fram lite mer information om invånarna. John Johnson, nr 32, har vårdats för sprucken galla. Petter Ericksen, nr 18, led av mastoiditis, en fruktansvärd infektion i hörselgångarna.

Det är nästan ingen som har skrivit om hur det var att bo och leva här. Det finns inga dagböcker eller memoarer och bara några få intervjuer. Men det finns så pass många detaljer att vi kan veta att det år 1900 bodde en ung man i nummer 18 som hade fruktansvärt ont i örat. Närmare kommer man kanske inte historiska människor. 🍷

NOYES BROS. & CUTLER, WHOLESALE DRUGGISTS

Sibley Street, corner

ERI ST. PAUL DIRECTORY. ERI

Erickson Hans, tailor Fergus Fahey, res 347 Baker.
Erickson Hans P, lab C St P M & O Ry, res 1082 Agate.
Erickson H, lab Water Wks.
Erickson Ida, domestic 495 De Bow.
Erickson Isaac, teamster, res 328 Yankee.
Erickson James, carp B J Grimshaw & Son.
Erickson John, bartndr 384 Minnesota, rooms same.
Erickson John, carp, bds 202 W 7th.
Erickson John, carp, res 678 Lawson.
Erickson John, carp, rooms 502 Woodward av.
Erickson John, lab, bds 219 14th.
Erickson John, lab, bds 354 Minnesota.
Erickson John, lab, bds 319 Carroll.
Erickson John, lab, bds 510 E 6th.
Erickson John, lab, bds 659 Jenks.
Erickson John, lab, bds 864 Marion.
Erickson John, lab, bds 10 Phalen creek n of 7th.
Erickson John, lab, bds 40 Phalen creek n of 7th.
Erickson John, lab, bds 44 Phalen creek n of 7th.
Erickson John, lab, bds e s Phalen creek bet 6th and 7th.
Erickson John, lab, bds e s Phalen creek opp North.
Erickson John, lab, bds e s Canal 1 s of 3d.
Erickson John, lab, res 643 Lawson.
Erickson John, lab C St P M & O Ry, rooms 6th cor Kittson.
Erickson John. plasterer. bds 663 Jenks.

NATHAN FORD Clough
ES
ORGAN
92 & 94 East Third S

Erickson Louisa, ironer G J bds 811 Farquier.
Erickson Mary, domestic 918
Erickson Mary, domestic 65
Erickson Mary, laundress, Minnesota.
Erickson Mary (wid Junius) Acker.
Erickson Mattie, domestic 48
Erickson Mons, lab St P Gas 692 Euclid.
Erickson Nels, sealer Bohn bds 757 Farquier.
Erickson Nelson W, plumber Euclid.
Erickson Nils C, bartndr, 258 Nash.
Erickson Ole, hostler Ke McElrath, rooms 23 W 5th.
Erickson Ole B, lab, bds 308
Erickson Ole, domestic 328
Erickson Oscar, lab Laner 1024 Dawson.
Erickson Otto, lab, bds 40 creek n of 7th.
Erickson O M, lab, bds 279 E
Erickson Paul, lab, res upp foot Wilkin.

Det exempel på adresser till Swede Hollow i City Directories för St. Paul 1886.

Fortsätt bakåt i tiden...

**Prova gratis*)
i en vecka!**

Gå till www.arkivdigital.se/kod/DIS1503
Erbjudandet gäller till 30 nov. 2015 (enbart nya kunder)

*) Du betalar ingenting och förbinder dig inte till någonting. Efter en vecka avslutas abonnemanget utan att du behöver göra någonting.

Mantalslängden för Kalmar län år 1763. Vi ser att det i byn »Gietterum» (Hjorted socken) fanns fyra bönder och en båtsman. Bönderna brukade varsitt hemman om 1/4 mantal och alla skattade för 4 personer. I marginalen namnges tjänstefolk och skattskyldiga barn: Jöns Olsson hade en son Nils och en dotter Ingeborg som var hemmavarande.

När kyrkböckerna tryter, ta hjälp av mantalslängder!

Gamla skattelängder låter kanske inte som något särskilt spännande källmaterial. Och den som slår upp en längd blir inte heller imponerad: Mest bara namn, kolumner och siffror.

Men skenet bedrar.

När husförhörlängderna längre tillbaka i tiden blir mindre innehållsrika för att sedan helt upphöra – ofta i slutet av 1700-talet – blir skattelängderna oumbärliga för släktforskaren. Särskilt användbara är mantalslängderna, som började föras redan omkring 1630. De redovisar en personskatt, den så kallade mantalspenningen.

Längderna upprättades årligen och är som husförhörlängderna topografiskt uppställda efter socknar och byar. En enskilda volym säger inte särskilt mycket, men den som går igenom

en följd av år kan följa utvecklingen i en by och se exempelvis hur brukarna växlar. Dessa uppgifter kan sedan kombineras med födelse-, vigsel- och dödböckernas noteringar, och fram växer familjerna med ungefär samma tydlighet som om husförhörlängderna hade varit bevarade.

Uppgifterna i mantalslängderna varierar över tid och mellan olika delar av landet. På bilden ovan ser vi exempelvis att tjänstefolk och skattskyldiga barn namnges, men detta sker ganska sällan.

Hos ArkivDigital hittar du mantalslängder för hela Sverige fram till början av 1800-talet (ofta 1820). De återfinns i land-skottorens arkiv eller i häradsskrivarnas arkiv (sök på *landskontor* respektive *häradsskrivare*).

Läs mer på www.arkivdigital.se

ArkivDigital
Din nyckel till historisk kunskap

ArkivDigital digitaliserar historiskt källmaterial med nyaste teknik och tillhandahåller bilderna via internet åt historiker, släkt- och hembygdsskare och andra intresserade. Bolaget startade 2005 och har ca 35 anställda och 370 aktieägare.

Uppgraderat soldatregister hjälp för många släktforskare

I över 31 år har Centrala Soldatregistret hjälpt släkt- och hembygdsforskare med uppgifter om soldater och båtsmän som de hittat bland sina anor. Inför Släktforscardagarna i Nyköping i slutet av augusti uppgraderades åter databasen.

Årets uppgradering har gjort att databasen med manskap från yngre indelningsverkets organisation växt till att nu innehålla 522 872 personer. Över en halv miljon svenska män mellan åren 1682–1901 finns i registret. På allt fler av dessa har nu även uppgifter om familj och föräldrar kunnat registreras, totalt finns i registret ca 2 500 000 svenskar under tidsperioden.

Uppgifterna kommer från lokala soldatregister från Norrbotten till Skåne. Vid denna den senaste uppdateringen har en inventering som gjorts av indelt manskap i Jämtland kommit till med ca 30 000 jämtländska soldater. Från några av registren har också kommit in ytterligare soldater. Så har till exempel Uppland, Skaraborg och Västerbotten varadera fått ytterligare ca 5 000 nya knektar med i registret. Från många lokala register som Kronoberg, Närke, Östergötland har uppgifter om familjesituationen ökat markant.

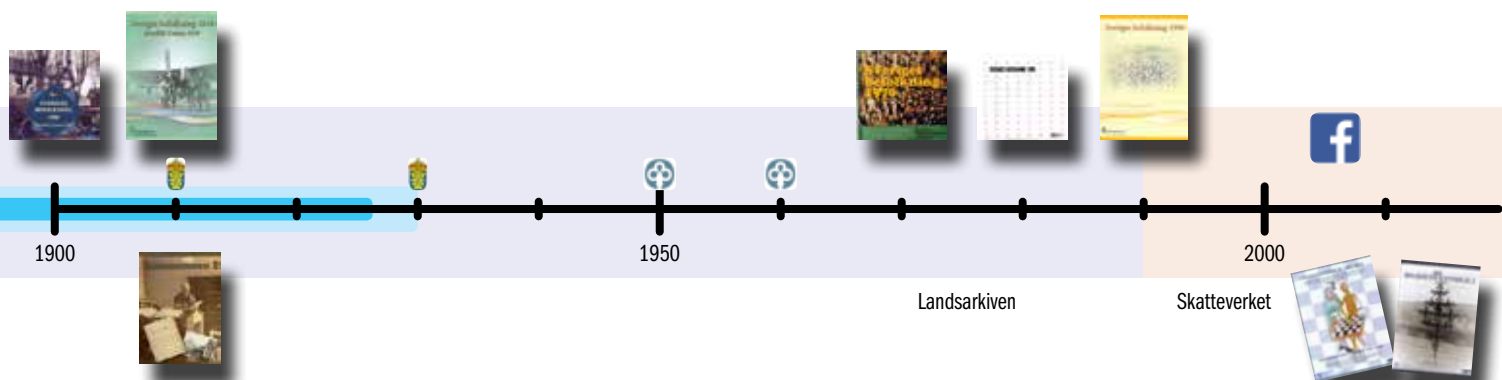
Det är ett arbete som görs helt på frivillig väg där forskare runt om i landet både ekonomiskt och tidsmässigt hjälper andra med uppgifter till sin forskning.

Eftersom efterforskningen pågår fortlöpande och det finns cirka 150 000 soldater kvar att kartlägga återstår ca 10 år innan allt manskap finns med. Kvar är det äldsta och mest svårtydda materialet vilket gör uppdateringstakten måttlig.

Att intresset för soldatforskning ökar kan man bland annat se på statistiken för registrets hemsida www.soldatreg.se, där ett stycke över 107 000 besök gjorts. Där har också den som vill förkovra sig i just det ständiga knekthållets historia möjlighet att göra detta genom artiklarna och ordlistan som ofta utnyttjas. Kontaktuppgifter för alla register finns på www.soldatreg.se

Hela registret finns i dag placerat på en server vid Linköpings universitet där Centrala Soldatregistrets databas är en av de mest besökta. Fram till nyår 2014-2015 visade det sig att 1 900 000 sökningar hade gjorts i databasen, detta tyder på att registret betyder väldigt mycket för alla de människor som både i Sverige och utomlands söker sina rötter från tidigare nämnda tid. 🇸🇪

Släktforskning i nutid

ANNA LINDER
diskulogen@dis.se

Släktforskarens möjligheter att hitta släktingar som levat under 1900-talet ökar för varje år. I år kommer flera nya databaser med Sveriges historiska befolkning att bli tillgängliga.

DET FÖRSTA RÅDET SOM BRUKAR GES TILL NÅGON SOM börjar släktforska – prata med dina släktingar – gäller lika mycket för forskning om de yngre generationerna. Det kan vara svårt att hitta information om barn och bli ganska dyrt om man ska begära in information om alla sina tre-, fyra- och femmänningar från myndigheterna. Det kan ju även vara roligt att knyta personliga kontakter med släktingar som kanske har intressanta historier att berätta om släkten eller gamla släktfoton att visa. Mest täckande information får du också om du kombinerar uppgifter från flera av de nämnda källorna. Då är det även enklare att upptäcka eventuella felaktigheter som smugit sig in i din egen forskning eller som fanns i originalkällan.

Folkräkningar

Mantalsuppgifterna är inte sekretessbelagda vilket de nyare kyrkböckerna är. Vid ett besök på ett landsarkiv får du inte själv läsa i en bok som kan innehålla sekretessbelagda uppgifter vilket kan vara uppgifter som är känsliga eller yngre än 70 år.

Det finns dvd-skivor med Sveriges befolkning 1900, 1910, 1970, 1980 och 1990. Åren 1900, 1910 och 1930 (några få län ännu) finns även som sökbara databaser för SVAR:s abonnenter. ArkivDigital släpper i höst sökbara databaser för 1950 och 1960 för sina abonnenter. SVAR har församlingsutdrag för åren

1860–1930 som man kan bläddra i, men som inte är indexerade på personnivå. Både ArkivDigital och Ancestry jobbar på register över husförhörlängder och folkräkningar.

Bouppteckningar

Bouppteckningar är offentliga handlingar. Både SVAR och ArkivDigital har bouppteckningar i sina databaser. Och det läggs till nytt material hela tiden. Bouppteckningarna är en bra källa att använda för att ta reda på släktband, då alla arvingar räknas upp. Särskilt mycket information kan fås när någon barnlös person avlidit eftersom alla syskon och eller syskonbarn då räknas upp. SVAR har bouppteckningar från 1632 och framåt, men det är mycket stor variation i täckning mellan länen. ArkivDigital har en nästan komplett samling fram till år 1900 och jobbar nu med skanning av yngre material.

Bouppteckningar fram till 30 juni 2001 kan beställas från landsarkiven via Riksarkivets beställningsformulär på sidan <http://riksarkivet.se/bouppteckning>. Nyare bouppteckningar finns att beställa från Skatteverket.

Dödboken & Begravda i Sverige

Släktforskarförbundets dvd-skivor Dödboken (1901–2013) och Begravda i Sverige 2 (–2012) kan ge mycket information om avlidna personer, som namn, personnummer, senaste adress, civilstånd och

vem man delar grav med. Det finns även många hemsidor där man gratis kan söka efter gravar, till exempel www.gravar.se, finngraven.se och svenskagravar.se. Denna information är en bra utgångspunkt för kontakt med till exempel Skatteverket.

Föreningen Släktdata

Föreningen Släktdata, www.slaktdata.org erbjuder material gratis på sin sida. De har en hel del information om 1900-talet, men den täcker bara små områden för kortare perioder. Om du har tur kanske just det område du är intresserad av finns med.

Dagstidningar

De flesta av dagens tidningar har en hemsida där det ofta finns en avdelning för familjenyheter. Där kan man läsa om nyfödda, vigda och avlidna samt olika jubilarer. Kanske har en släkting även figurerat i en vanlig artikel som kan vara intressant att läsa. Kungliga Biblioteket har en länklista till tidningarnas hemsidor: www.kb.se > Samlingarna > Dagstidningar & tidskrifter > Svenska webbtidningar.

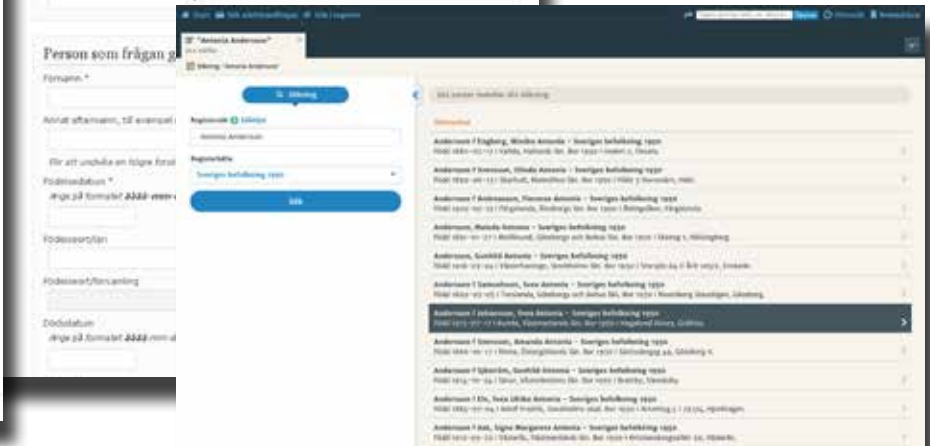
Vid ett besök på Kungliga Biblioteket är det även möjligt att söka i många digitaliserade dagstidningar för hela 1900-talet och fram till i år.

SCB-utdrag

Statistiska Centralbyrån fick avskrifter av kyrkoböckerna med födda, vigda och döda, som finns tillgängliga fram till och

Beställningssidor hos Skatteverket och Riksarkivet samt ArkivDigital's sida för att söka i Sveriges befolkning 1950.

med sekretessgränsen, för närvarande 1944. SVAR har material för åren 1860–1944, ArkivDigital håller på att skanna material från 1900-talet. Ancestry har ett gratis register, *Sverige, namnindexerade födelseuppgifter, 1860-1941*, baserat på SCB:s födelseuppgifter.

Rotemansarkivet

Om man har släkt i Stockholm kan Rotemansarkivet och dvd-skivan Rotemannen 2 vara bra källor. Dvd-skivan innehåller 5,7 miljoner poster ur Rotemansarkivet för åren 1878–1926. Hela Stockholm, förutom Vasastan och Bromma, finns med.

Fastigheter

Det kan vara intressant att se hur släktgården har ägts genom generationerna och även få uppslag på namn. Många tidningar publicerar regelbundet de senaste fastighetsaffärerna som skett i länets kommuner. Se Kungliga Bibliotekets länklista till tidningarnas hemsidor: www.kb.se > *Samlingarna* > *Dagstidningar* > *tidskrifter* > *Svenska webbtidningar*.

SVAR har databaserna Lagfartsböcker 1875–1933 samt Fastighetsböcker 1933–1980-talet som ger information

om vilka som sökt och beviljats lagfart på fastigheter. Här kan du även hitta kvinnors efternamn som ogifta samt födelsedatum eller personnummer.

Telefonkatalogen

Du kan söka personer på www.eniro.se och www.bitta.se, här finns alla med som har ett registrerat telefonnummer. På sidorna www.birthday.se, www.upplysning.se och www.ratsit.se får man uppgifter om alla som är 16 år och äldre på en adress. Personer med skyddad identitet syns naturligtvis inte. En annan sida som fungerar bra när man letar efter nu levande personer, var som helst i världen, är Pipl.com. Den söker på många sidor med personinformation samtidigt och hittar till exempel uppgifter ur både telefonkataloger och Facebook.

En vanlig sökning på internet kan ge många intressanta träffar då det nu börjar vara så många som har Facebooksidor eller personliga bloggar.

Riksarkivet & landsarkiven

Fyll i ett beställningsformulär på internet, <http://riksarkivet.se/person-slaektforskning>, för att få fram uppgifter ur kyrkoarkiv för tiden fram till och med 30 juni 1991.

Arkiven tar ut en forskningsavgift på 150 kronor per 15 minuter. Kopior kostar 4 kronor per A4-sida.

Det går även bra att ringa. Vänd dig till aktuellt Landsarkiv.

Skatteverket

Från och med 1 juli 1991 har Skatteverket hand om folkbokföringen. De kan svara på frågor om personer som levde och dog efter 30 juni 1991. Det finns flera formulär att fylla i på hemsidan för att beställa till exempel utdrag från folkbokföringen, äktenskapsregistret eller bouppteckningar, www.skatteverket.se > *Privat* > *Folkbokföring* > .

Man kan även ringa Skatteupplysningen på 0771-567 567 eller gå till ett lokalt servicekontor för att få ut en familjebild eller uppgifter för släktforskningsändamål. Om man ställer många frågor kan en avgift tas ut.

Ett personbevis, utdrag från folkbokföringen, kan innehålla uppgift om namn, personnummer, adress, födelseort, familj, vårdnadshavare, civilstånd, medborgarskap samt dödsdatum för avlidna personer. ☹

Konfirmationsattesten

Detta är en historia om hur en konfirmationsattest kom att bli nyckeln till en lyckad släktforskning.

VID MIN FÖRSTA TJÄNSTERESA I USA 1973 FICK JAG möjlighet att träffa två kusiner. Den ena bodde i Los Angeles och den andra på en liten ort i Idaho. Den senare gjorde en tågresa till den stora staden LA för att träffa mig. Kontakten togs via brev till den adress jag fått från min far. Hans äldste bror Rickard Alfredsson, född 1888 i Spritsmåla, Algutsboda socken, hade emigrerat redan 1908 tillsammans med sin styvfar. I samband med emigrationen tog han sig efternamnet Elmgren efter styvfadern, vilket sedermera ändrades till Elmgreen. Styvfadern hade tidigare varit i Phoenix, British Columbia, Kanada där han hade arbetat i en koppargruva som snickare. När den tidigare ungdomskärleken (min farmor) blev änka 1906 kontaktades hon med förfrågan om äktenskap, vilken blev positivt besvarad. Huset skulle byggas om men pengarna räckte inte till och styvfadern beslöt att återvända till Kanada för att tjäna ihop till resterande ombyggnation. Den äldste styvsonen, Rickard, önskade åka med, eventuellt även för att slippa militärtjänstgöring.

Styvfadern återvände 1912 till Spritsmåla i Algutsboda socken och färdigställde huset. Rickard stannade kvar i Phoenix och arbetade som snickare i

koppargruvan. Phoenix utvecklades tack vare kopparfyndigheterna från 1890 till en stor och viktig stad med över 1000 innevånare och med operahus, hotell och restauranger. Efter första världskriget sjönk kopparpriset katastrofalt och 1919 blev det inte längre lönsamt att bryta koppar. Platsen är idag en spökstad med öppna sår i naturen efter gruvan.

Detaljer om Rickards vistelse i Phoenix saknas tyvärr men 1913 gifte han sig med en flicka vid namn Johanna Christina Nelson, född 1894. Giftermålet skedde i St Paul i Minnesota, USA år 1913. En dotter, Edith, föddes 1914 och ytterligare en dotter, Emma, föddes 1915. Det var alltså dessa systrar jag mötte i LA 1973.

När arbetet tog slut i Phoenix beslöt den lilla familjen att emigrera till det stora landet i söder. Via tåg tog man sig ca 200 km söderut till staden Spokane i östra delen av delstaten Washington. Där fick Rickard först arbete vid järnvägen men utbildade sig senare till rörmokare. Under en längre tid på 1930- talet var Rickard engagerad vid den stora byggnationen av vattenkraftverket i Grand Coulee Dam.

Rickard råkade ut för en trafikolycka och omkom i sviterna efter denna 1955. Hustrun Johanna Christina levde till 1969.

Vid ett besök i USA hos kusinerna 1998, de var då en bra bit över 80 år gamla, försökte jag efterhöra lite om deras uppväxt, då mitt intresse för släktforskning hade börjat. Bland annat kartlade jag alla ättlingar och avkommor och registrerade uppgifterna i det nyanskaffade DISGEN. Vid förfrågan var modern Johanna Christina (1894–1969) kom ifrån möttes jag dock av tystnad då de inte hade den blekaste aning. Hennes barndoms efternamn, Nelson, tydde på att hon borde ha ett nordiskt ursprung.

I samband med rensning av det gamla föräldrahemmet i Spokane några år senare hittades ett vackert och färgrikt dokument som var avfattat på gammal-svenska och utgjorde en konfirmationsattest.

Ett barnbarn, boende i Tacoma WA, skannade in detta dokument, sände över det till mig och bad om en översättning, vilken omgående verkställdes. På dokumentet framgick att flickan, Johanna Kristina Nelson, hade konfirmerats 30 maj 1909 i Rice Lake Lutheranska församling i Braham. Genom sökning på internet fann jag enkelt att kyrkan och orten låg i södra delen av Minnesota. Såväl jag som min amerikanska släkting försökte mejlvägen nå kontakt med kyrkan men fick tyvärr inget svar. Via

ancestry

Hem Släktträd Sök Medlemsidor Kunskapscentrum Family Tree Maker

Johanna C Nelson: USA:s federala folkräkning från 1910

Spars och släkt

Granska

Visa tont formulär
Lägg till annan information
Rapportera problem

Namn: Johanna C Nelson
Ålder 1910: 16
Födelseår: cirka 1864
Födelseort: Minnesota
Bodde år 1910: Grass Lake, Kanabec, Minnesota
Härstamning: White (Vit)
Kön: Female (Kvinna)
Släktskapsförhållande till familjeöverhuvud: Daughter (Dotter)
Civilstånd: Single (Ogift)
Faders namn: Nils August Nelson
Faders födelseort: Sweden (Sverige)
Moderns namn: Johanna Nelson
Moderns födelseort: Sweden (Sverige)
Grannar: Visa andra på sidan

Hushållsmedlemmar	Namn	Ålder
	Nils August Nelson	46
	Johanna Nelson	50
	Johanna C Nelson	16
	Mathilda E Nelson	14
	Freda M Nelson	10
	Oscar A Nelson	9
	Ellen A Nelson	2
	Brita M Olson	62

Spars och skapa träd Avbryt

Föreläsa
USA: Johar
Minne delsta Johar
Minne delsta Johar

Ta kont
Hitta and
offentliga

Föregående sida: Johanna Nelson Elmgreens konfirmationsattest från 1909.
Vänster: Sökresultat från Ancestry med Johanna Nelson i Census 1910.
Ovan: Rickard och Christina med döttrarna Edith och Emma.

Google kunde vi emellertid se att kyrkan brunnit ner 1957 och återuppbyggt och sannolikt hade väl all dokumentation förstörts i branden.

I vintras tänkte jag göra ytterligare ett försök att hitta mer information om Johanna Christina. Via ett abonnemang på Ancestry gjordes sökningar i folkräkningar för Minnesota. Jag fann en familj i 1910 års folkräkning där det fanns en 16-årig dotter vid namn Johanna C. De bodde på en ort som hette Grass Lake, Kanabec, Minnesota, vilken vid kontroll via Google Earth, låg endast några kilometer norr om Braham. I familjen fanns ytterligare fyra barn samt en äldre kvinna, Brita M Olson, som uppgavs vara svägerska (Sister-in-law) till husbonden. Jag sände över detta dokument till min 70-åriga kusindotter i Tacoma och fick svar inom ett par dagar att hon nu påminde sig att hon tillsammans med sin mor (min kusin) i början av 1980-talet hade besökt en moster Ellen boende i Oregon. Ellen råkade vara namnet på det yngsta barnet (2 år 1910) i folkräkningsdokumentet. Därmed slöt vi oss till att vi hade hittat rätt familj. (En härlig känsla.)

Nu ökade aptiten att också finna ut var föräldrarna härstammade ifrån. Faderns namn var Nils August Nelson.

Han var född omkring 1864 och i det handskrivna dokumentet via länken uppgavs att han kommit till USA 1881 från Sverige. Utifrån antagandet att efternamnet ursprungligen var Nilsson gjordes en sökning i EmiWeb. Bland det fåtal träffar som blev resultatet titade jag närmare på ett namn där alla förnamnen, födelseår och emigrationsår stämde. Mannen hade sitt ursprung i Grythyttans församling och en sökning via mitt abonnemang i Riksarkivets SVAR gav snabbt vid handen att det fanns en sådan person som vuxit upp på Saxhyttfallet i Grythyttans församling i Bergslagen. Modern hade avlidit 1875 och fadern samt yngste brodern hade utvandrat till Nordamerika 1880. Nils August var tillfälligt fosterson i en grannfamilj tills även han emigrerade, sannolikt till faderns bosättning i det nya landet (ej bekräftat). Genom traditionell sökning i registren via SVAR kunde jag följa familjens ursprung ner till ca 1750 och dokumenterade detta i DISGEN.

Moderns namn var Johanna Nelson, hon var född omkring 1860 och uppgavs i det handskrivna dokumentet ha kommit till USA 1893. Efternamnet Nelson hade hon naturligtvis efter maken men genom att det fanns en svägerska registrerad på gården med namnet Brita M Olson

kunde man tänka sig att det ursprungliga efternamnet på modern var Olsson eller Olsdotter. En ny sökning via EmiWeb gav några alternativ och jag fastnade för en person som utvandrat från Västra Ämtervik i Värmland. En sökning via SVAR gav snabbt svar på en familj i Västra Ämtervik med 6 barn där såväl Johanna som den 12 år äldre systern Brita Maria fanns. Födelseår och utflyttningsuppgifter stämde också. Även för modern var det sedan möjligt att nysta sig tillbaka genom Västra Ämterviks och Frykeruds socknar ner till ca 1750 och registrera uppgifterna i DISGEN.

Det var sedan enkelt att skriva ut antavla i tabell respektive grafiskt material i pdf-format och via mejl sända iväg till de amerikanska släktingarna. Med illa dold stolthet tog jag till mig alla ord av tacksamhet från andra sidan Atlanten och kände att våra släktband knutits ännu starkare.

Kanske kan denna historia ge uppslag till andra släktforskare om hur man på olika sätt kan finna vägar till kunskap om den egna släkten. Om någon känner igen namnen i denna historia är ni välkomna att kontakta mig för fortsatt uppdatering av släktens öden och äventyr. 🐾

Introduktion till Windows 10

Den 29 juli släpptes Windows 10, den nya versionen av Microsofts operativsystem. Windows 10 ska fungera på alla typer av plattformar: stationära och bärbara datorer, surfplattor, telefoner och spelkonsoler.

DET FINNS TROLIGEN INGET ANNAT PROGRAM SOM GENOMGÅTT EN lika omfattande testning som Windows 10. Under 10 månaders tid har det varit möjligt dels för allmänhet över hela världen och dels för teknikintresserade och utvecklare att ladda ner Windows 10 och testa detta under namnet "Windows Insider Program".

Om du använder Windows 7 eller Windows 8.1 idag har du säkert sett att nere till höger i aktivitetsfältet har det kommit en ny ikon, med namnet "Skaffa Windows 10". Det är via denna du gör en kostnadsfri uppgradering till Windows 10. Du har ett år på dig, så det är ingen brådska.

Vi kan räkna med att fram på hösten kommer det även att börja säljas datorer med Windows 10 förinstallerat.

Bakgrund

Apple lanserade år 2007 sin första iPhone och 2010 kom iPad som surfplatta. Ungefär samtidigt vidareutvecklade Google sitt Android-system, och det dök upp en mängd tillverkare av androidbaserade smarttelefoner och surfplattor – Samsung, LG, Sony, HTC och flera andra. För dessa plattformar har det utvecklats speciellt anpassade program, som kallas appar. Sedan dess har användningen av surfplattor och smarta mobiltelefoner exploderat, och mängder av appar har utvecklats för de båda plattformarna.

För Microsoft blev detta en stor utmaning, och de ville gärna ta del av denna marknad. Eftersom man samtidigt hade en målsättning att skapa ett gemensamt operativsystem för alla plattformstyper, behövde man utöka sitt Windows även till surfplattor och mobiltelefoner. Så uppkom Windows 8, som snart uppdaterades till Windows 8.1 Update (som är senaste versionen).

Windows 8

En av de största skillnaderna mellan Windows 7 och Windows 8 var att den traditionella startknappen försvann från skrivbordet. I stället infördes Startskärmen, som var ett helt nytt användargränssnitt, avsett för appar, främst för pekskärmar, alltid i helskrämsformat. Det fanns alltså nu två olika användargränssnitt, dels det traditionella skrivbordet, dels den nya

startskärmen. Microsoft införde också en mängd nya appar för det nya gränssnittet, i helskrämsformat.

Windows 8 blev inte den succé som Microsoft hoppats. Användarna saknade startknappen och kände sig vilsna med den nya startskärmen och alla dess appar. Det var också rörigt att vissa funktioner kördes i fönster på skrivbordet, medan andra utfördes i appar i helskrämsformat, och att dessa båda format skulle hanteras på olika sätt. Program du varit van vid hade ersatts av appar med minde funktionsomfång. Vissa program fanns både i sin gamla utformning och som en ny app (med ändrade funktioner). Det blev förvirrande för många.

Boka uppdatering

Du bokar den kostnadsfria uppgraderingen till Windows 10 genom att klicka på den lilla ikonen "Skaffa Windows 10" längst ner till höger i Aktivitetsfältet (se bild 1). Erbjudandet gäller för datorer med Windows 7 SP1 och Windows 8.1 Update i 1 år från lanseringen.

När du klickar på ikonen startas en guide som hjälper dig igenom processen. Guiden testar att din dator klarar en uppgradering till Windows 10. Bokningen behöver göras på varje dator du vill uppgradera till Windows 10. Om du ändrar dig kan du avboka när som helst.

Du kommer sedan att på datorn (för vilken du bokat en gratis uppdatering) få ett meddelande som säger att det är klart för att uppdatera. Du följer instruktionerna i detta meddelande eller gör uppgraderingen när det passar dig. Observera att det är ungefär 3 GB uppdatering som skall laddas ner, så det tar sin tid.

Installeringen görs som en uppdatering, så dina installerade program, alla data, ditt skrivbord och de flesta inställningarna förblir oförändrade. Det är dock att rekommendera att du kopierar alla dina egna data till en extern hårddisk (eller USB). Detta gäller till exempel även eventuella mejl och mejladresser lagrade på din dator, dina favoriter i webbläsaren, all din släktforskning och säkerhetskopior från DISGEN.

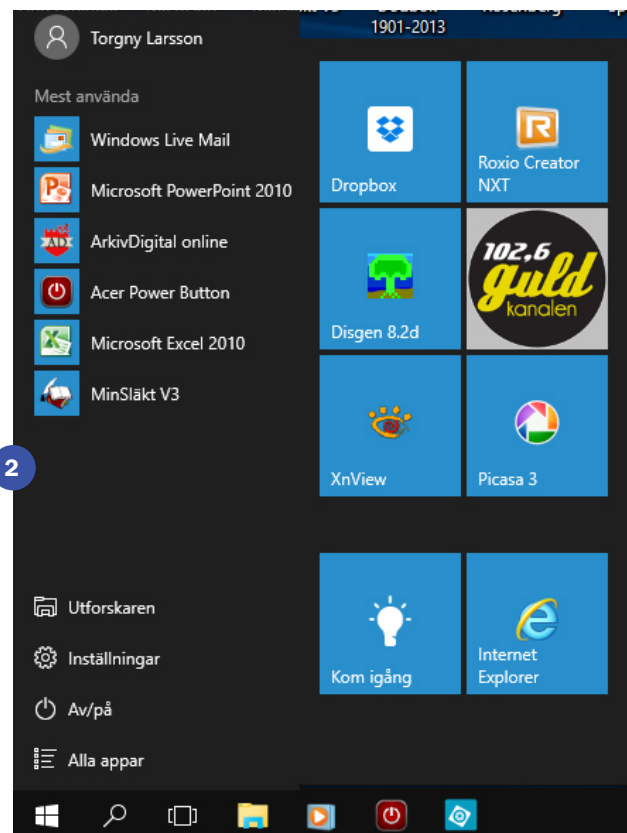
Du får en ny startknapp och en hel del nya funktioner. Några tidigare funktioner kan försvinna eller ersättas av andra. Fler detaljer kan du läsa på Microsoft Sveriges hemsida. Får

du problem med någon enhet, till exempel en skrivare, rekommenderas du att ladda ner aktuell drivrutin från tillverkarens hemsida.

Windows 10

- **Plattformar.** Windows 10 kan användas på olika typer av plattformar, stationära och bärbara datorer, surfplattor, telefoner och spelkonsoler.
- **Ny Startmeny.** Till mångas glädje finns en ny startmeny i nedre vänstra hörnet, en sammanslagning av startknappen i Windows 7 och startskärmen i Windows 8 (se bild 2). Startskärmen från Windows 8 ser man inte längre, men den finns tillgänglig för den som önskar.
- **Appar på skrivbordet.** En annan glädjande nyhet för de som störde sig på Windows 8, är att appar som tidigare öppnades i helskrämsläge, numera öppnas som fönster på skrivbordet, och fönstrens storlek kan anpassas, minimeras och stängas precis som vanliga program.
- **Webbläsare.** Microsoft lanserar en ny webbläsare, kallad EDGE, som är avsedd för alla plattformar. För pc finns dock även Internet Explorer kvar, och du kan välja vilken webbläsare du vill använda som standard. Detta görs i funktionen "Standardprogram".
- **Aktivitetsvyn** är ny och nås via en ikon i aktivitetsfältet eller med snabbkommandot Windows+Tab. Det är en helskrämsvy över alla öppna fönster och appar. Här når du också virtuella skrivbord.
- **Virtuella skrivbord** ger dig möjlighet att placera aktiva program på olika skrivbord, som du kan växla mellan.
- **Hårddiskutrymme.** Windows 10 använder mindre utrymme på hårddisken.
- **Windows Media Center** har gått i graven. Använder du det idag, får du ersätta det med något motsvarande program från annan tillverkare.
- **E-post.** Använder du Windows Live Mail idag kommer det även att fungera i Windows 10.
- **Uppdateringar.** Du som kör Windows 10 Home har inte längre någon kontroll över automatiska uppdateringar från Microsoft, de laddas hem och installeras vare sig du vill eller inte. För Windows 10 Pro finns viss valmöjlighet.
- **Cortana.** En nyutvecklad personlig röststyrd assistent, som dock ännu inte finns på svenska.

- **Drivrutiner.** I undantagsfall kan förekomma att drivrutiner till enskilda enheter inte finns klara för Windows 10 ännu. Kontrollera tillverkarens hemsida.
- **Ångra uppgraderingen.** I Windows 10 finns en funktion för att återställa till den Windows-version du hade innan, och du har en månad på dig att göra det efter uppgraderingen.

Våra tester

Vi har testat såväl DISGEN 8.2d som nya DISGEN 2015 i Windows 10, grundläggande funktioner som familjeöversikt, notiser, källor, orter, utskrifter, söklister, kartor, anträd och stamträd, samt konverteringar från DISGEN 8.2d till DISGEN 2015. Vi har inte stött på några problem ännu, men man vet ju aldrig. DISGEN 8.1e och DISGEN 8.0c har även testats, men inte lika omfattande, utan några problem. Så det ser lovande ut.

Förbundets cd/dvd-skivor har vi även testat, liksom Arkiv-Digital, SVAR och Lantmäteriets kartor. Bildvisningsmodulen DjVu fungerar dock inte för nya webbläsaren EDGE, och där rekommenderas en annan webbläsare som standard, till exempel Internet Explorer.

Omdömen från andra

M3/Mattias Inghe: "Microsoft tar med Windows 10 ett tryggt steg bakåt till ett mer bekant upplägg, och trots att plattformen är mer enhetlig än någonsin från skrivbordsdator till telefon, och trots att Windows RT nu äntligen är en fossil, så känns Windows mer uppdelat än förut. Och det är bra. En surfplatta får kännas som en surfplatta och en dator som en dator. Med nytt formspråk och tydliga nya gränssnittsfunktioner så erbjuder Windows 10 tillräckligt mycket nytt, och känns både moget och genomtänkt." 🐼

En skånsk bygdefotograf

Genom att visa bilden i Börringes sockenstuga fick jag ett tips som gjorde att de tre kvinnorna i betfältet kunde identifieras som greve Beck-Friis dotter Cecilia Lewenhaupt med kamraterna Rudenskiöld och Thott. Under krigsåren hade hennes far skickat henne till betfältet. Plantorna måste på den tiden gallras för hand. (Jp2-1026) Foto: Martin Svensson

Efter fotografering av konfirmanderna tog Martin gärna bilder av prästens familj. Här är det kyrkoherde Joel Nordströms dotter Karin (flickan med vit rosett) som 1933 fyllde 10 år. De hade flyttat från Sjörup till Gessie och lekstugan byggdes av packlådorna. Karin blev skådespelare och gifte sig med Ernst-Hugo Järegård. (Jp1-725) Foto: Martin Svensson

Skolkök hösten 1945 i Börringe. Martin ser till att lärarinnans barn kommer med i fotot, skojar med barnet och tar bilden. (Jp2-987) Foto: Martin Svensson

Martin Svensson

"Bygdefotografen på väg ut ur skuggan" var rubriken till fotohistorikern Björn Axel Johanssons understräckare i Svenska Dagbladet 31 juli 2015. Svensk fotohistoria har, konstaterar han, ofta handlat om storstädernas fotografer. Men vid sidan av dem fanns i början av 1900-talet en stor skara bygdefotografer som dokumenterade sin omvärld. De var icke-professionella, fotograferandet var en bisyssla och bedrevs under enkla förhållanden. Ofta skingrades deras glasplåtsnegativ och i de fall de fanns kvar saknades anteckningar som kunde identifiera motiven och det var av ekonomiska skäl inte möjligt att arbeta med samlingarna. Men nu, skriver Björn Axel Johansson, stärker digitalteknik våra möjligheter att kartlägga fotohistoriens vita fläckar.

En bygdefotograf som är på väg ut ur skuggan är Martin Svensson i Börringe (1887–1951), en socken halvvägs på "grevebanan" mellan Malmö och Ystad. Hans fotosamling finns nu tillgänglig via hemsidan för Folklivsarkivet i Lund.

Vägen in i yrket

Martin Svensson föddes 1887 i Nötesjö, en av Börringes byar (en annan by, Sturup, är nu mer känd än socknen). Fadern brukade ett litet hemman och modern hade lanthandel i samma hus. Martin hade goda skolbetyg som topades av "Berömlig" i teckning. Det konstnärliga intresset förenades med ett tekniskt intresse som han delade med fadern. Han kunde förena dessa sina intressen genom att välja fotografyrket, och praktisk utbildning kunde man få med lärlingslön.

Det blev först ett år i Osc. Nilssons Fotografi-Atelier i Svedala. I betyget

därifrån 1903 heter det att Martin deltagit i alla förekommande arbeten och visat mycket goda anlag. Därefter fick Martin plats hos fotografen Julius Gellberg och sedan hos dennes efterträdare Axel Carlborn, båda välkända Ystad-fotografer. Han stannade hos Carlborn till 1911 då han återvände till föräldrahemmet i Börringe för att starta eget.

I hemmet fanns inte plats till någon ateljé, men i loglängan kunde han inreda ett mörkrum. Fotograferandet fick ske på gårdsplanen eller ute på landsvägen eller ännu hellre hemma hos dem som skulle fotograferas. Samma förhållanden alltså som Björn Axel Johansson beskriver för bygdefotografer i allmänhet. Men sedan ett epidemisjukhus byggts i närheten av Martins hem ca 1919 och lyckligtvis inte kommit till användning för det ändamålet, kunde Martin gå till de tomma lokalerna för att få släta väggar som bakgrund till konfirmander och brudpar.

Men i två viktiga avseenden avviker Martin Svensson från det allmänna mönstret. Dels var Martin yrkesutbildad genom närmare tio års praktiktjänst hos etablerade ateljéfotografer, dels var fotograferandet hans yrke, inte en bisyssla. Men han hade en bisyssla, bi-odling! Till en början bara ett par bihus men efter hand som kunderna under de kommande decennierna allt mer började fotografera själva i stället för att anlita yrkesfotograf utökade han biodlingen och hade på 1940-talet ett sextiotal bihus. När sommaren började hämtade Södra Börringe gård alla bihusen och placerade dem i kanten av ett fröklöverfält, ett samarbete som var till glädje för både lantbrukaren och biodlaren, kanske också för bina.

Det gällde för Martin att hålla sig framme för att få fotouppdrag. Fotografering av konfirmandgrupper och skolklasser gav goda inkomster och genom bra kontakt med präster och lärare fick Martin återkommande uppdrag. Om prästen flyttade till ny församling, såg han därför till att han fick följa med till den nya församlingen men samtidigt behålla uppdrag från den gamla församlingen. Martin var den förste i Börringe som hade motorcykel och med den kunde han fara iväg på fotouppdrag längre hemifrån om det gällde gruppfotografering. Men Martin fotograferade också sådant som fängade hans fotografiska intresse, kanske ibland för att i efterhand finna en köpare eller göra vykort av bilden.

Från vinden till Folklivsarkivet

Martin levde ogift och delade hushåll med sina ogifta syskon Emil och Hilda. De hade också fått praktisk yrkesutbildning. Emil startade och drev en handels-trädgård strax intill och Hilda var kring 1930 mamsell på Börringekloster och sedan kalaskokerska i bygden. De bodde kvar i föräldrahemmet och det var Hilda som ägde hemmanet efter föräldrarnas död.

Efter Martins död 1951 fanns glasplåtarna kvar på Hildas vind. Det var ingen bra förvaringsplats: glasplåtarna for illa, och när Emil behövde nya glas till sina växthus, var det enklast att skrapa rent några av Martins glasnegativ. De skulle ju ändå inte användas mer.

Det var inte förrän professor Sigfrid Svensson på Folklivsarkivet hade hört talas om Martins många konfirmandfoton som samlingen kom i blickpunkten. Professorn ville studera den övergång

från svart till vit konfirmanddräkt som ägt rum på 1920-talet och besökte därför vid flera tillfällen Hildas vind. Det slutade med att han 1972 föreslog att Folklivsarkivet skulle få ta hand om samlingen. Och så blev det.

Sedan har fotosamlingen vid flera tillfällen kommit till användning. Men arbetet har försvårats av kostnaderna för kopiering från glasnegativen. Och inte förrän glasplåtarna år 2003 på mitt initiativ skannats blev det möjligt att på allvar arbeta med bilderna. Jag erbjöd mig samtidigt att försöka identifiera motiven. Mitt intresse får ses mot bakgrunden att Martin liksom Emil och Hilda var min fars syskon och att jag tillbringade mina flesta skolfrier hos dem.

Vem? Var? När?

Fotona var från tiden 1910–1950. Jag började med att besöka lanthandlaren i Nötesjö kyrkby, som jag mindes från mina vistelser i Börringe. Han bjöd in några vänner från byn och vi gick igenom ett antal foton som jag plockat fram. Enligt deras förslag visade jag sedan fler foton i sockenstugan. Intresset var så stort att jag fick återkomma men en ny visning i bygdegården. Det blev också visning i grannsocknen Genarp.

Det bildades inte någon arbetsgrupp för identifieringsarbetet, men jag fick efter hand ett nätverk av specialister för olika områden: Ulla när det gällde kyrkbyn och Lemmeströ, Alice i fråga om Björkesåkra, Håkanstorp och Sturup, Stig beträffande Genarp och Häckeburga, Marianne när det gällde Börringekloster eller att med kläders hjälp datera bilder, och så vidare. De kunde lämna uppgifter om de foton jag sände dem eller hänvisa till någon som borde

kunna. Präster och kyrkor som jag inte kunnat identifiera samlade jag i en pärm som jag bad förre biskopen Ahrén ta med till Pensionerade prästers förening. Ett litet barn vid pianot tyckte man sig känna igen som kyrkoherde Joel Nordströms dotter Karin, gift med Ernst-Hugo Järegård. Nej, det var inte hon men hennes lillebror Daniel! Sedan hjälpte Karin mig vänligt med uppgifter om de många foton som Martin tagit av familjen och berättade med inlevelse om livet som prästbarn på landet och om Martins goda honung och de svampställen han visat dem i Börringskogarna.

När nu Martin Svenssons fotosamling finns tillgänglig för alla på nätet, är förhoppningen att man ska höra av sig om man känner igen en präst eller kyrka, en skola eller lärare, en konfirmand eller ett skolbarn. Det kan göra det möjligt att placera fotot i tid och rum och gå vidare. Släktforskare med rötter i södra halvan av Skåne har här en unik möjlighet att söka fram foton från första hälften av 1900-talet. På folklivsarkivets hemsida listas församlingar som förekommer i samlingen men därtill kommer församlingar som ännu inte identifierats.

Fotografen som bygdeskildrare

På baksidan av en bok om Martin Svensson och hans bilder har jag skrivit om myllret av människor i hans fotosamling: Här är bilder av herrskapet på Börringekloster och av prosten, klockaren och skolläraren. Och här är storbönder, hemmansbrukare, torpare, statare, drängar och pigor. Män och kvinnor, skolbarn och jubilarer, arbete och fritid, vardag och fest, bröllop och begravning. Vi ser fackföreningen samlas vid Folkets hus och nykterhetslogen dansa i Tellsjöskogen och vi blir inbjudna till Bygdegårdens sommarfester med ungdomarnas ridtävling och med gubbalagets fotbollsförlust mot flicklaget.

Man märker att Martin kan sitt yrke. Han ser till att bilden blir välkomponerad utan att bli stel. Han låter gärna

Ateljébild av Martin Svensson under lärotiden i Ystad. (Jp2-8-8-91)

Foto: Martin Svensson

människor samlas kring ett kaffebord. Ofta låter han något oförutsett hända. Barnet får stå på en stol i stället för att sitta i moderns knä. Eller han ser till att lärarens hund och skolkökslärarinns lilla barn kommer med på fotot. Och i raden av finklädde kvinnor uppställda framför en stallbyggnad vid Börringekloster kan man se ett hästhuvud titta fram.

Man kan också se att Martin är välbekant för de människor som han fotograferar i Börringe. Han har namn om sig som vänlig och hjälpsam och är bland annat kassör i den lokala sjuk- och begravningskassa som hans far varit med om att bilda. Den goda kontakten gör det lättare att få naturliga bilder.

Som skildrare av en bygd kan fotografen komplettera andra skildringar.

Fotona dokumenterar sådana privata händelser i bygdens liv som en skildring med ord nog inte skulle ha intresserat sig för. Och genom hans foton finns dokumenterat den tidens redskap och arbetsätt, kläder, cyklar och bilar.

Att de fotograferade människorna är medvetna om att de ska bli fotograferade gör att vi går miste om ögonblicksbildens avslöjanden. Men i stället avslöjas de kulturella värderingar som var och en är präglad av och vill framvisa.

I en verbal beskrivning finns med det som berättaren finner intressant att meddela. I ett foto finns också med detaljer som först efteråt säger oss något. 📷

Ljus i ofredstid

En stallykta för fotogen som liknar den i texten omnämnda.

Foto: Arnold Lagerfjärd

MINA FÖRÄLDRAR KÖPTE EN GÅRD MED ETT HUS FRÅN 1800-talets första år i 1930-talets början och byggde nytt hus 1934. Inom ett mindre område fanns fyra familjer utan elektricitet. När tegelbruksägaren Wiktor Palmgren dog 1937 blev det huset öde.

Fotogen

Så långt jag vet hade på norra sidan av Lule älv alla områden utom vårt elektricitet från Svartlå till kyrkbyn Harads senast på 1920-talet. I Svartlå fanns kraftverket i Flarkån. Från Harads åt andra hållet kom också el. Enligt min far räckte inte strömmens styrka fram till oss, det hade man sagt.

I taket i stora rummet hängde en fotogenlampa (den hänger där än). I kammaren fanns på väggen en mindre fotogenlampa med en rund mässingsskiva bakom för att reflektera ljuset. Kanske min syster fått den. Bordslampa fanns också, exakt lika den som hänger i taket, vilken gick att lyfta ut och ställa på ett bord. Ljuset från dessa lampor var gulaktigt och ganska svagt. I farstun liksom ute var det mörkt. Utom när någon tände stallyktan för att gå till lagårn eller stallet, där det också var mörkt.

I nya huset tillkom i "salen" en gammal takkrona i ett material som liknade tenn med hållare för stearinljus samt glasprismor hängande ned, somliga saknades. Den lampan har jag undrat vart den tog vägen. Troligen till skräphögen, där det mesta doldes av nedrasad lera.

En annan saknad lampa i tjock mässing saknar jag mycket. Det fanns ett litet fel på den. Jag hade en häändig "vän" som erbjöd sig att laga den. När jag sen frågade efter den så nekade

han blankt och helt fräckt till att han hade den. Tydligt hade den dyra mässingen utlöst ett oemotståndligt habegär.

Hösten 1939 började andra världskriget med att Hitlertyskland och Sovjetunionen enligt sitt avtal delade upp Polen mellan sig som en början på liknande uppdelning av östra Europa. Sovjet annekterade Baltikum och anföll Finland. Det blev beslag på bensin och fotogen med mera. Någon bil hade vi inte, men fotogenlamporna måste ersättas.

Nu kom karbidlampan. Till denna behövdes vatten samt karbid i form av små stycken, som liknade små stenar på en grusväg. Vattnet fick droppa ned på karbiden, och en gas bildades. Gasen trängde ut genom ett munstycke och tändes där. Lågan var mer åt det vita hållet och bättre än fotogenlampans ljus efter vad jag minns. Vi hade flera lampor av den typen, en del med handtag så att man kunde bära dem ute samt till stall och lagård.

Spritlampa

Ett försök gjordes med en spritlampa, som hängdes upp och hade en glasglob längst ned. Försöket blev nog inte så lyckat. Jag har kvar de sorgliga resterna av lampan.

Så fanns vad vi kallade Radiuslyktor, som hade starkt vitt sken och kunde bäras i ett handtag. De värmdes först med rödsprit i en liten kopp innan fotogenen pumpades upp.

Liksom det då och då dök upp lite bensin till bilarna så kom det också lite fotogen till de gamla lamporna.

Jag minns att min far då och då talade om att skaffa ett vindkraftverk. Men jag såg aldrig något sådant under min uppväxt. Bernt Rutström i Bodträskfors berättade att danskarna, som hade mycken erfarenhet av vindens kraft, redan i slutet av 1800-talet hade i drift mindre vindsnurror som gav likström för att ladda batterier. På 1920-talet ska det ha funnits flera hundra vindkraftverk i Danmark.

Krigsslut

För oss blev det ingen förbättring våren 1945 vad ljuset angår. Först 1947 drogs elen in på vår gård. Allan Nilsson i Åkerby har berättat att han var med om det. 🌿

Foto: Arnold Lagerfjärd

Radiuslyktan användes nog mest utomhus då den gav ett starkt vitt sken. Fotogen fylldes på nertill i behållaren. I en kopp innanför glaset fylldes rödsprit med hjälp av en plåtkanna med böjd pip. Rödspriten tändes och när man tyckte den varmt nog började man pumpa med, den på bilden utdragna, stången. Från "strumpan" kom sedan ljuset. "Strumpan" finns faktiskt kvar ovanligt nog i denna lykta, den är skör och faller lätt bort.

De sorgliga resterna av den enda spritlampa som provades. Den kunde bara hängas upp. Rödsprit fylldes på i behållaren upptill och kunde rinna ner till lampan, som måste ha ett glas längst ner. Foto: Arnold Lagerfjärd

Karbidlyktan var det som i huvudsak räddade ljuset under denna mörka tid. I undre halvan fylldes karbiden på, i den övre vatten. Vattnet fick droppa ner på karbiden, som avgav en gas. Den tändes i munstycket upptill. Tillförsel av vatten reglerades med en skruv och ändrade ljuslågorna. Glas fanns men saknas numera. Foto: A Lagerfjärd

DjVu

TORNGY LARSSON
t.larsson@tele2.se

DET BILDVISNINGSPROGRAM SOM SVAR OCH LANTMÄTERIET SEDAN LÄNGE ANVÄNDER för visning av skannat arkivmaterial och historiska kartor på webben heter DjVu, från Cumina. Det är en insticksmodul till den webbläsare du använder i Windows, Mac eller Linux, men fungerar inte längre för alla webbläsare. Dessutom finns den inte för iPad eller Android-surfplattor, inte heller för nya webbläsaren EDGE i Windows 10.

Windows generellt

I Windows fungerar DjVu för Internet Explorer och Firefox (senaste version är 34). För Chrome version 42-44 finns det en inställning som gör att det fungerar, men inte utan inställningen. Dock lär kommande versioner av Chrome inte längre stödja Cumina's DjVu-modul.

Windows 10

Med Windows 10 installeras som standard Microsofts nya webbläsare EDGE, och för den fungerar inte DjVu. Men Internet Explorer 11 finns också i Windows 10 på PC, och med inställningen "Standardprogram" kan man välja att använda Internet Explorer som standard, och där fungerar DjVu-modulen. Mer information finns på SVAR:s och Lantmäteriets hemsidor.

iPad och Android

Bildvisningsmodulen fungerar inte på iPad och Android.

Framtid

Enligt uppgift arbetar både SVAR och Lantmäteriet med att ersätta DjVu med modernare bildvisningsprogram, vilket dock kräver konvertering av allt material, och det kommer att ta tid. 🐼

Dubbelt obemärkt?

Min farmor, Katarina Lindqvist, var född 1887 i Fresta församling i Upplands Väsby kommun. I födelse- och dopboken för Fresta församling står båda föräldrarna som okända och Katarina som o.ä. Följande notering finns i boken: "Införd i husförhörlängd under Karlsund där modern en tid uppehöll sig hos församlingens barnmorska."

Överflyttad från födelseförsamlingen i Fresta nuvarande Upplands Väsby kommun till Katarina församling i Stockholm den 8 december 1887, tre månader gammal. Ej införd i inflyttningsboken för Katarina församling. Enligt Stadsarkivet var hon fosterbarn.

Farmor berättade för mig att hennes okända far troligen var en finsk sjökapt. Hon visste inte något mer. Han be-

talade aldrig något underhåll för henne. Farmor bodde hos en fosterfamilj under sina första år innan hon kunde återföras med sin biologiska mor.

Genom olika fotografier och foton visste jag att hennes mor var ångbåtsstäderska på bland annat färjerutten Trelleborg-Sassnitz. Kanske hon mötte "sjökapt. tenen" då? Finska Ångbåtsällskapet trafikerade också linjen Stockholm-Åbo och Helsingfors från mitten av 1800-talet.

Det fanns anledning att forska vidare i Finland. Och med en fråga på Anbytarforum 2005 fick jag följande svar av Johan Brandt i Åbo:

"Det tycks handla om följande person: Sjökapten Adolf Thomas Skogström född i Orivesi den 7.2.1853 (enligt uppgiften i kommunionboken Åbo 1885-1900). Hit-

tade dock inte honom i Orivesi bland de födda. Han var gift i sitt tredje äktenskap (vigsel 7.9.1882) med Bertha Aurora Esperance Lindblad. Från alla äktenskap fanns det även barn."

Om uppgiften innebär att min farmors mors tillfälliga älskare är identifierad 2005, och min farmor dog 1983, fick jag som barnbarn alltså veta vem min farmors far var, men inte hon.

Vill med denna berättelse bidra till temat Obemärkta kvinnor. Men kanske man ska kalla det obemärkta föräldrar?

BJÖRN MALMBERG

Ang. mikrohistoria

Läste med stort intresse artikeln i Diskulogen med rubriken *Mikrohistoria*.

Jag har själv släktforskat i olika omgångar sedan 1980 och samlat oerhört mycket data i mitt släktforskningsprogram men även fått tagit del av många intressanta berättelser. Har många gånger funderat över hur jag ska få släktingar och andra att ta del av allt det jag samlat genom åren. Jag har flera gånger tänkt tanken att i framtiden ge ut en släktbok, tryckt eller i digital form.

Problemet är att man aldrig blir klar... nya uppgifter och berättelser tillkommer hela tiden. För ungefär 1,5 år sedan kom jag på, den i sig inte särskilt unika, idén att börja blogga.

Det jag gör i min blogg är just att skriva Mikrohistoria i form av levnadsöden och berättelser om platser där mina anor har levt sina liv. Mitt motto är följande: "Släpp tangentbordet och ge dig istället ut och samla på berättelser". Just nu skriver jag på en "trilogi" om ett nyligen avslutat besök från USA med ett Amerikabrev från 1873 som en röd tråd i berättelsen. Läs mer på <https://dickwahlen.wordpress.com>

Sedan en tid tillbaka använder jag mig också av Riksantikvarieämbetets sida PlatsR för att sprida mina forskningsresultat vidare, se www.platsr.se och sök på Dick Wählin.

Tack för en mycket bra artikel som jag hoppas att många läser och tar till sig av.

Många släktforskar idag men tyvärr kommer nog en del av allt det arbete som görs idag att tappas bort i framtiden. Detta eftersom det inte alltid är så att släktforskarens efterkommande generationer förstår och uppskattar värdet av det arbete som nedlagts.

DICK WÄHLIN

hänvisning till
hemschema

erar tiden för släktforskningsarbetet då jag samtidigt kan ha uppe DISGEN, ett släktschema och några hemsidor och växla mellan dem. Detta har sparat mycket tid för mig.

Systemets uppbyggnad

Det jag utgår ifrån är ett schema som jag skapar som en tabell i Word. Jag gör alla rader osynliga och fyller sedan i streck mellan personerna i schemat så som jag vill ha det. Jag skapar också en eller flera mallar av ett tomt schema, som jag tar upp och använder efter behov när jag behöver skapa ett nytt schema.

Schemats första siffra (2-) talar om vilken släktgren det handlar om och andra siffran (-2) är schemats nummer. Sedan får personerna i schemat ett löpande nummer kompletterat med schemats nummer.

De personer som är markerade med blått på schemat kommer från ett annat schema, och tar med sig sina nummer därifrån, numret visar från vilket schema de kommer. Dessutom gör jag en hänvisning till ursprungsschema: "Se:2-1". Jag bifogar även personernas nummer i DISGEN så att jag kan vara säker på att det är rätt person jag har när jag söker, till exempel (2:1-1) efter förnamnet.

Jag lägger även in ortnamnet där en båtsman eller militär varit stationerad för att få en bra ingång i militära register.

Schemat har ju sina begränsningar i utrymme då det gäller plats för stora barnkullar, så det innehåller i stort sett bara huvudpersonerna i släktgrenen, gifta par. När så finns plats lägger jag in barn. När det blir ett större antal personer gör jag ett nytt schema för dem.

Jag sparar gjorda scheman i en mapp för släktgrenen och kan där se vilka schemanummer jag använt. När nya släktingar dyker upp hämtar jag upp dokumentet, skapar en hänvisning och ett nytt schema.

Om jag vill göra en anteckning för en person skriver jag in det i schemat.

Ett arbetsexempel

När jag får en ny släktgren skapar jag ett nytt släktschema med hänvisningar till andra släktscheman om så behövs. Sedan lägger jag in anorna där och ger dem ett nummer utifrån schemat jag skapat. Alla släktingar får med andra ord ett individuellt id-nummer för att det ska gå snabbt att hitta dem. Varje schema får också ett unikt id-nummer. På så sätt är det omöjligt att förväxla identiteter eller scheman. Nu har jag koll på var dessa anor befinner sig i släktträdet och var jag kan söka uppgifter om dem. Sedan lägger jag in uppgifter om anorna i Access och DISGEN. Nu kan jag snabbt och med god översikt söka, redigera och arbeta med personer i släktträdet. Jag markerar också i schemat med färg och text så att jag snabbt kan se vad som är gjort eller lägga till en kommentar eller anmärkning där. Schemat blir på detta sätt ett arbetsblad.

Ex: Kalle Karlsson med id-nummer 10:21-15 är gift med Anna Karlsson 10:21-16, som är änka efter Kurt Svensson 10:21-14. Dessa hade två barn, de får då sitt id-nummer utifrån sin far: Ex: 10:21-12:1 och så vidare, detta för att sära på barnkullar och vilka deras föräldrar är. Har mannen haft flera giften får barnen sitt nummer utifrån moderns nummer. Om till exempel barn 10:21-12:1 bildar familj och dyker upp med nya släktingar så tar barnet med sig sitt id-nummer till ett nytt schema, övriga personer på det nya schemat får sina id-nummer utifrån det schema som skapats. Det här för att sätta in dessa personer i sitt rätta sammanhang och undvika förväxlingar och dubbla uppgifter.

Släktschema för överblick

Jag arbetar utifrån ett eller flera scheman som jag har uppe under arbetets

gång, samtidigt med till exempel DISGEN och Access.

Jag använder både scheman och siffrorna i dem för att ha koll och översikt över släktingarna. Jag kan utifrån ett nummer snabbt se i vilken släktgren en person befinner sig, ta upp aktuellt schema och hitta kopplingar till andra släktgrenar och släktingar. Jag kan genom sökningar i mitt Accessregister på nummer eller namn se om en person kommer in från en annan släktgren, eller dyker upp en eller flera gånger och kan ordna uppgifterna i olika scheman så att det stämmer.

Varför detta arbetssätt?

Jag arbetar som huvudregistrator på Tekniska Nämndhuset i Stockholm och har arbetat med arkiv under många år. Det vi ser som viktigast i vårt arbete är att snabbt kunna se var en handling befinner sig så att vi snabbt kan ta fram den. Det jag har gjort, är helt enkelt att översätta delar av mitt arbetssätt till mitt arbete med släktforskningen, med system och metoder för att registrera, söka och hitta handlingar. Huvudpoängen är att slippa lägga tid på att leta, och att undvika förväxlandet av identiteter. Enkel åtkomst, helt enkelt.

Jag påstår inte att mitt system kan ersätta ett släktforskningsprogram, att det skulle vara bättre eller att det skulle klara mer än de program som finns, utan det är mer ett arbetssystem, en metod för mig i min släktforskning som jag tycker är bra och som jag är bekväm med, som för mig är ett komplement till mitt släktforskningsprogram.

Min tanke är inte att ersätta något som redan finns, utan snarare att dela med mig av mitt system och en metod som kanske kan vara till nytta eller glädje för andra släktforskare, i min tappning, eller utvecklat och förändrat efter var och ens eget tycke och smak. 🍀

Problem med webbläsare

VI FICK UNDER ETT PAR DAGAR I AUGUSTI FLERA frågor som rörde problem med att logga in på DISBYT eftersom man inte fick upp inloggningsrutan.

Problemet inträffar med senaste versionen av Firefox, version 40. Det händer inte med Internet Explorer eller Google Chrome.

Lösning

Den enklaste lösningen är att byta webbläsare till Chrome, Internet Explorer, Windows Edge eller annan webbläsare. Om du vill fortsätta med Firefox rekommenderar vi följande.

Gå till <http://db.dis.se/sokindex.htm> och logga in med dina vanliga DISBYT-uppgifter. Därefter fungerar DISBYT som vanligt. Om du startar om Firefox måste du logga in på nytt. Webbläsaren kommer inte ihåg inloggningsuppgifterna.

Ett särskilt tack till vår medlem Gerry Hagberg på Nya Zeeland som redde ut detta. Nya DISBYT blir en permanent lösning på detta problem och vi vet för närvarande inte om vi kan göra något mer innan dess.

Information för den nyfikne

En teknisk beskrivning av vad som har ändrats i Firefox finns här: https://developer.mozilla.org/en-US/Firefox/Releases/40/Site_Compatibility#Security. Se "HTTP auth dialog can no longer be triggered by cross-origin resources".

Man kan också ändra en inställning i Firefox, men det vill vi inte rekommendera om du inte vet vad du gör: Gå till sidan *about:config* och sätt *network.auth.allow-subresource-auth* till 2. 🐢

VID ÅRSMÖTET I MARS 2015 VALDES BERTIL LINDQVIST, LINKÖPING, in i DIS styrelse. Tyvärr avgick Bertil ur styrelsen i slutet av juni på grund av personliga skäl. Han fullföljer dock andra uppdrag inom DIS och Dis-Filbyter vilket vi är glada för. 🐢

Avlidna Dis-medlemmar

1274	Lennart Wallerman, Täby	16269	Uno Johnsson, Olofström	34751	Hans Pettersson, Bjärred
510	Peter Hegardt, Lund	16453	Ove Olofsson, Klippan	34841	Sivert Pettersson, Malmköping
878	Åke Melin, Nol	16702	Lennart Kvint, Bromma	35237	Ingvar Krantz, Kungälv
2129	Jarl Olofsson, Lerum	16746	Ingvar Olsson, Nora	37323	Hans Andersson, Vällingby
4294	Bengt Andersson, Eskilstuna	17508	Arne Kjällquist, Svedala	37540	Eva Johansson, Segeltorp
5651	Roland Sandberg, Sollentuna	17872	Roger Norrman, Lilla Edet	39533	Axel Lundqvist, Frändefors
6345	Kerstin Jönsson, Helsingborg	17958	Bernt Johansson, Kopparberg	40701	Ingegerd Johansson, Jönköping
8015	Rune Davidsson, Stockholm	20208	Lilian Karlsson, Västervik	41009	Hasse Örtblad, Tun
8675	Hedvig Wallared, Varberg	20632	Ingvar Westerberg, Nyköping	41096	Karl-Uno Almgren, Bålsta
8717	Peder Juel, Värmdö	21910	Gunnar Blomqvist, Norrköping	41722	Sverker Axelsson, Lund
8725	Kjell Norring, Södertälje	22359	Arne Eriksson, Nynäshamn	42366	Krista Nielsen, Halmstad
8957	Tage Nyberg, Luleå	22866	Erik Welin, Danderyd	42524	Lars-Gunnar Söderling, Eskilstuna
12425	Verner Bagge, Norrköping	23502	Ragnar Rönnkvist, Västra Frölunda	44637	Sven-Göran Svensson, Åhus
12476	Lars Hodin, Strängnäs	26394	Herje Hörnell, Näsåsen	44981	Erik Jonasson, Nynäshamn
12482	Kjell-Åke Carlenäs, Linköping	26847	Carl-Axel Tholin, Bromölla	45039	Edit Carlsson, Malmö
13054	Kerstin Andersson, Vitaby	27131	Lizzie Andersson, Göteborg	47827	Marja Sandin, Linköping
13174	Rolf Nilsson, Alingsås	27356	Britt Rosell, Malmö	49309	Birgitta Lindström, Lund
14388	Christer Olsson, Helsingborg	27581	Nils Ericsson, Vällingby	51843	Harry Gustafsson, Tidaholm
14656	Ann-Sofie Jonsson, Brunflo	28374	Ragnhild Sandén, Örebro	51955	Ingvar Olsson, Nora
14756	Magnus Holmblad, Mölndal	28673	Ulla-Britta Wiklund, Lidingsö	52641	Anna-Lisa Göransson, Karlskoga
14869	Kenneth Berglund, Helsingborg	29720	Lars Bergström, Sundsvall		
15393	Margareta Matsson, Mora	32145	Börje Fredriksson, Märsta		

Medlemsbeställningar

Medlemmar kan beställa från Dis på vår hemsida www.dis.se > Butik eller genom att ringa Dis kansli på telefon 013-149043. Betala i förskott till Dis plusgirokonto 14033-5.

Ange alltid medlemsnummer och vilken vara det gäller. Porto ingår i priserna om annat ej anges. Ring Dis kansli vid frågor!

Disgen

- Disgen 8.2d 750 kr
- Uppgradering 350 kr
(uppgradering från Disgen version 8.1 eller äldre)

Vill man köpa en uppgradering för 350 kr krävs oavbrutet medlemskap sedan förra köpet av Disgen. Saknas oavbrutet medlemskap får man köpa en 8.2d för 750 kr för att uppgradera sig.

Kartor till Disgen

- Generalstabskarta syd (dvd)
- Generalstabskarta nord (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Östergötland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Västmanland (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Örebro län och södra Dalarna (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, norra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Värmland, södra delen (dvd)
- Häradsekonomiska kartan Stockholms län (dvd/usb)
- Häradsekonomiska kartan Uppsala län (usb)
- Häradsekonomiska kartan Södermanlands län (dvd/usb)
- Sveriges historiska stadskartor (dvd)

Cd/dvd-skivor

pris per styck

- Begravda i Sverige, version 2 (dvd) 500 kr
- Häradsekonomisk karta (dvd) 250 kr
- Rotemannen 2 (dvd) 380 kr
- Svenska ortnamn (dvd) 200 kr
- Sveriges befolkning 1880, 1890, 1900, 1970, 1980 och 1990 (dvd) 500 kr
- Sveriges befolkning 1910 (dvd) 530 kr
- Sveriges dödbok 1901-2013 (dvd/usb) 495 kr

För usb tillkommer 50 kr per usb. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

Pris: 250 kr per dvd-skiva, för usb tillkommer 50 kr per usb. Porto tillkommer med 30 kr oavsett antal skivor.

Släktforskarförbundets handböcker

- Emigrantforskning (Anna-Lena Hultman & Ted Rosvall)
- Fader okänd (Elisabeth Reuterswärd)
- Kartforskning (K-I Ångström & Björn Johansson) *få exemplar kvar*
- Soldatforsa! (Lars Ericson Wolke) 200 kr
- Smedforsa! (Ulf Berggren) 220 kr
- Vägen till dina rötter (Ewa Nilsson) 215 kr
- Anor från landsvägen (Bo Lindwall) 225 kr
- Mantalsforsa (Magnus Bäckmark) 230 kr
- Släktforsa med DNA (Peter Sjölund) 220 kr
- Domstolsforsa (Claes Westling) 215 kr

Porto tillkommer med 50 kr oavsett antal handböcker.

Andra böcker

- Läsebok för släktforskare (Henrik Anderö & Elisabeth Thorsell) Pris: 130 kr
- Släktforskning - vägen till din egen historia (Elisabeth Thorsell) Pris: 220 kr

Porto tillkommer med 50 kr oavsett antal böcker.

Äldre nr av Diskulogen

- I mån av tillgång 30 kr/nr.

Faddrarna har talat om på vilket sätt de vill bli kontaktade. Den kontaktinformation som *inte* står inom parentes bör användas i första hand. Om det står dag eller kv efter ett telefonnummer vill faddern helst bli uppringd dagtid resp. kvällstid. Faddrarna är listade i postnummerordning.

Sedan förra numret har Carl Strandberg i Malmö, Benny Olsson i Kristianstad och Tomas G H Johansson i Svenljunga tillkommit som nya faddrar Disgen.

Georg Agerby i Brøndby, Danmark, Jan Nilsson i Staffanstorp, Kristina Andersson i Lidköping samt Rolf Ahlinder har slutat som faddrar i Disgen. Tack för era insatser!

Dis faddrar är en grupp erfarna medlemmar som på ideell basis åtagit sig att dela med sig av sina erfarenheter till andra medlemmar, via telefon och mejl. Det finns inga garantier för att dina problem blir lösta genom att du kontaktar en fadder, eller att du slipper datorrelaterade olyckor. Genom att kontakta en fadder har du förbundit dig

1. att ha tagit en säkerhetskopia innan samtalet (mejl)
2. att följa fadderns råd på egen risk
3. att ha samtyckt till att faddern inte kan göras ansvarig på något sätt för eventuella fel, misstag, dataförluster eller annan skada.

Disgen/pc Sverige

Fadderlista i postnummerordning

Staffan Bodén	Tullinge	08-7788733	070-5369583	hampus3249@gmail.com
Stig Geber	Uttran	08-53030734		stig.geber@telia.com
Hans Peter Stülten	Nynäshamn	0707-828491		h-p.stuelten@outlook.com
Håkan René	Vällingby	08-57974560dag		hakan.rene@gmail.com
Carl-Göran Backgård	Åkersberga	076-3170127		cg@milstolpen.org
Per-Göran Olsson	Sollentuna	070-5116317		pghome75@live.se
Torgny Larsson	Malmö	0707-414018		t.larsson@tele2.se
Carl Strandberg	Malmö	040-232373		carl.strandberg@comhem.se
Bengt Kjölleström	Lund	(070-2703944)		bengt@kj2.se
Anders Larsson	Svedala	040-400233	070-7470759	anders@dis-syd.se
Benny Olsson	Kristianstad	044-331103		olsonbenny@hotmail.com
Arne Sörlöv	Tving	0721-505333		arne@sorlov.com
Bo Lundgren	Kallinge	0457-24413	0735-288825	bo@elmedia.se
Christina Claeson	Göteborg	031-159538kv		ch_claeson@hotmail.com
Kent Lundvall	Uddevalla	0522-74740	0730-970223	k.lundvall@telia.com
Tomas G H Johansson	Svenljunga	0325-13631	705-424328	tomasgh@live.se
Hans Nyman	Sjömarken	033-254075		hansnyman@telia.com
Hans Gustafsson	Mariestad	0706-849306		hansgu@telia.com
Margareta Edqvist	Nässjö	0380-10629		margareta.edqvist@telia.com
Börje Jönsson	Eksjö	0381-10840	070-8631217	borje.jn@gmail.com
Tor-Leif Björklund	Norrköping	011-130388	0768-130387	torleif.bjorklund@telia.com
Torsten Ståhl	Norrköping	011-148066		totta.stahl@gmail.com
Elisabeth Molin	Havdhem	0498-481377		elisabeth@imolin.se
Stig Svensson	Flen	0157-70138		runeby@telia.com
Bengt Hammarström	Karlskoga	0586-36587		b.hammarstrom@telia.com
Jan Wallin	Örebro	(019-183830)		jan.wallin.orebro@telia.com
Claes Embäck	Gävle	026-192500	0735-808972	cou@tele2.se
Olle Olsson	Gävle	026-101376	070-6303267	olle.olsson@gavlenet.se
Sven Göthe	Torsåker	0290-42098		sven.goethe@telia.com
Tony Rodin	Bollnäs	(0703-506304)		tony.rodin@gmail.com
Bodil Orremo	Frösön	070-5281816		bodil.orremo@gmail.com
Arne Bixo	Fränsta			arne.bixo.dis@telia.com
Joacim Söderström	Sundsvall	060-155030		joacim.h.soderstrom@gmail.com
Örjan Öberg	Härnösand	0611-22188	070-6534127	orjan@bakskurur.se
Peter Johansson	Örnsköldsvik	0660-375567	070-5648859	peter.johansson-oer@telia.com
Lennart Näslund	Örnsköldsvik	076-8480114		lennart@hsn.nu
Tommy Jacobsson	Umeå	090-32493		tommy.umea@gmail.com
Laila Larsson	Ersmark	0910-720041	070-6164410	laila.tuva@outlook.com
Stefan Wennberg	Seskarö	0922-61315	070-6556433	stefan.vennberg@telia.com

Disgen/pc Finland

Max Forsén	Nämnäs	+358-405857158kv	mforsen@tawi.fi
Henrik Mangs	Vasa	+358-500268361kv	henrik.mangs@netikka.fi

Disgen/pc Norge

Knut Egil Hamre	Halden	+47-69176169	keh-dis@online.no
Alf Christophersen	Songe	+47-94353793	alf.christophersen@medisin.uio.no

Disgen/Linux

Thomas Björk	Höör	0413-23458		tb@bytecode.se
Roy Johansson	Götene	0511-58020	0709-706170	roykleva@gotinet.com
Peter Landgren	Brunskog	0570-53021		peter.talken@telia.com

Disgen/Mac

Kerstin Bjernevik	Kista	08-7511630		kerstin.bjernevik@bredband.net
Kerstin Olsson	Eslöv	0413-15697		kerstin@disysd.se
Sven Olby	Västerås	021-20494		sven.olby@telia.com

Reunion/Mac

Helge Olsson	Anderslöv	0410-20002	0708-583988	helge@dis-syd.se
Rickard Samuelsson	Örebro	070-2871322		musicminder@gmail.com
Gunilla Hermander	Hudiksvall	0650-94188		macnilla@telia.com
Micael Olsson	Järpen			micael.olsson@itare.se
Kerstin Farm	Matfors	070-1770111		kerstin@farm.se

Min Släkt/pc

Elinor Elmborg	Södertälje	08-55013205		jagelli@hotmail.se
Torgny Larsson	Malmö	0707-414018		t.larsson@tele2.se
Lotta Sörensen	Sölvesborg	0760-141262		lotta.1957@gmail.com
Kjell Croné	Göteborg	031-159538kv		kjell.crone@home.se
Annelie Lindgren Kedehag	Bollebygd	(033-288388kv)		petared@gmail.com
Daniel von Schantz	Falun	0705-698037		daniel@von-schantz.se
Bo Svartholm	Frösön	063-44286		bo.svartholm@gmail.com

Holger/pc

Sven Olof Åkerlund	Huddinge	(070-5112847)		sven.olof.akerlund@gmail.com
Kenneth Mörk	Sala	0224-77572	073-5428471	tenchen@spray.se

Karthantering

Tor-Leif Björklund	Norrköping	011-130388	076-8130387	torleif.bjorklund@telia.com
--------------------	------------	------------	-------------	-----------------------------

Disbyt-ombud (Sverige)

Bernth Lindfors	Njurunda	060-31524		bernth.lindfors@telia.com
Carl-Olof Sahlin	Täby	08-7563314		carl-olof.sahlin@telia.com
Charlotte Börjesson	Västra Frölunda	031-478093		charlotte.borjesson@telia.com
Christer Thörn	Perstorp		0709-967687	christer@thoern.com
Donald Freij	Värnamo	(0370-650793)		donald@freij.se
Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966	0707-716906	sm0ald@comhem.se
Hans Vappula	Landvetter	031-945132		hans.vappula@gmail.com
Håkan Johansson	Västerås	021-22274	070-2224857	hakan.johansson.021@telia.com
Håkan Asmundsson	Linköping	013-154126		hakan@asmundsson.nu
Jerker Thorell	Uppsala	018-693620		jerker.thorell@telia.com
Kerstin Malm	Örebro	073-0429721		kegubi60@gmail.com
Rolf Eriksson	Vikingstad	013-81283	0723-628263	rolferiksson@brevet.se

Disbyt-ombud (Sverige & Finland)

Gunnar Bergstedt	Stockholm	08-250966	0707-716906	sm0ald@comhem.se
------------------	-----------	-----------	-------------	------------------

Dis Arkiv

c/o Bo Kleve, Solhaga 7, 582 47 Linköping	013-104 204	dis_arkiv@dis.se
---	-------------	------------------

Ordförande

Daniel Berglund,

Hängestensvägen 38, 421 67 Västra Frölunda,
031-443 143, 0705-244088
daniel.zz.berglund@gmail.com

Vice ordförande

Eva Dahlberg,

Brunnsgatan 28, 553 17 Jönköping,
036-169 857,
evad.forening@gmail.com

Sekreterare

Elisabeth Leek

Norra Notåsa, 573 73 Sunhultsbrunn,
0140-212 25,
elisabeth.leek@telia.com

Ekonomiansvarig

Marianne Strömberg,

Sleipnervägen 13 2tr, 136 42 Handen,
08-777 66 82,
marianne.stromberg@ownit.nu

Övriga ledamöter

Staffan Knös

Gångbrogatan 2, 372 37 Ronneby,
070-595 1338,
1338-sek@telia.com

Josefine Nilson

Brunstorpsvägen 26 A, 561 36 Huskvarna,
036-145450,
josefine-nilson@swipnet.se

Gunilla Kärrdahl

Kristianstadsvägen 6, 280 60 Broby
044-46715, 0705-221957
gunilla@karrdahl.se

Bo Kleve

Solhaga 7, 582 47 Linköping,
013-104 204,
bok+dis@kleve.se

Karl-Ingvar Ångström

Hemmansvägen 87,
871 53 Härmösand, 0611-203 41,
karl-ingvar.angstrom@telia.com

Claes Embäck

Yxbergsvägen 7, 804 25 Gävle
026-192500, 0706-416579
CoU@tele2.se

Valberedning

Sammanställande: **Gunnar Bergstedt,**
valberedning2015@dis.se

Dis-Nord

c/o Linder, Burliden 7,
937 92 Burträsk, 070-2294804
ordf_nord@dis.se
Hemsida: www.dis-nord.se
Ordf: Anna Linder

DNA-information

Dis-Nord bjuder in till en heldag om DNA i släktforskningen lördagen den 14 november, kl. 09.00–15.00, i IOGT:s lokaler i Skellefteå.
Föreläsare: Erik Holmlund

Dagen delas in i fem pass:

Pass 1.

Vi går igenom grunderna med introduktion till vad Y-DNA, mtDNA och autosomalt DNA är och ger allmänna tips om DNA-testning.

Pass 2.
Information om ett lokalt DNA-projekt och vad det kan säga om Skellefteåborna.

Pass 3.

Hur tar man sig an ett fader okänd-fall med hjälp av DNA-testning? Vi går igenom bland annat riktade undersökningar och fiskemetoden.

Pass 4.

Hur tolkar man sitt resultat?

Vi går igenom hur man tolkar sitt resultat och bland annat vad som är speciellt med norrländska testresultat.

Pass 5.

Presentation av Y-DNA-undersökning av en Sorselesläkt.

Hur man skapar Gedcom-filer samt frågor och funderingar.

Under dagen finns det även möjlighet att köpa och göra ett DNA-test hos Family Tree DNA.

Gratis deltagande för medlemmar i Dis-Nord! Anmäl deltagande till fred@jelo.in.net senast 8 november. Fika finns till försäljning.

STYRELSEN

Dis-Mitt

c/o Lilliesköld, Johannedalsv 150,
863 37 Sundsvall,
060-155 030, ordf_mitt@dis.se
Hemsida: www.dis-mitt.se
Ordf: Rolf Lusth

Dis-Mitt koncentrerar denna höst arrangemangen kring två teman: DNA och kartor i Disgen. Utöver dessa teman kommer föreningen att ge allmän information om föreningen Dis för att på detta sätt försöka få fler medlemmar. Dessa arrangemang hålls ofta i samarbete med lokala föreningar, men på platser där samarbete ej är möjligt genomförs de i egen regi. Arrangemangen framgår av vår hemsida och annonsering sker också inför varje arrangemang direkt till de Dis-medlemmar som bor i närområdet.

När det gäller den nya versionen av Disgen finns för närvarande ingen möjlighet att planera aktiviteter för att informera om de nyheter som programmet innehåller. De utbildningar som kommer att hållas under hösten genomförs i den för tillfället befintliga versionen av Disgen och avser grund- och fortsättningskurser samt hantering av kartor. Då det gäller distansutbildningar ser föreningen ingen anledning att starta några sådana för tillfället då efterfrågan är nästan obefintlig. Föreningen förbereder sig dock för att vara beredda när efterfrågan kommer.

STYRELSEN I DIS-MITT

Dis-Bergslagen

c/o Strömberg, Kristinagatan 16,
724 61 Västerås, 021-14 33 61
ordf_bergslagen@dis.se
Hemsida: www.dis-bergslagen.se
Ordf: Brage Lundström

Verksamheter som är aktuella och beslutade när detta skrivs är "Öppet hus" varannan onsdag udda veckor i Västerås. Detta har rönt ett stort intresse och besöks ibland av ett 10-tal personer som vill ha hjälp med olika problem man har i sin forskning. Ofta är det ganska enkla problem som man upplever men de kan vara rätt så stora om man är nybörjare, exempelvis "Hur tar man bort dubletter?", "Kan man flytta olika personer mellan olika generationer?" etc. Men vi får även hjälpa många med vanliga släktforskarfrågor.

En ny aktivitet är en guidad tur till ett av Västmanlands kulturminnen – Bråfors bergsmansby – med dess berömda målningar som man kan se en del av på Bergslagsrötter

I Örebro, Köping och Västerås har vi planerat in Tematräffar, bland annat om hur man använder sig av Mantalslängder i sin forskning.

Våra två tidigare utgivna "Grundkurs i Disgen" och "Fortsättningskurs i Disgen" levererar vi kontinuerligt till olika delar av landet. Vi bedömer att det kommer att finnas ett fortsatt behov av dessa kursböcker, även efter att den nya Disgen 2015 finns tillgänglig. På vår hemsida finns information om pris, porto och beställning av kursböckerna.

Vi har representanter från Dis-Bergslagen i den grupp som jobbar med det omarbetade och nya programmet. I vilken utsträckning vi kommer att kunna trycka och sälja ett nytt kursmaterial kommer vi att diskutera med Dis.

BRAGE LUNDSTRÖM

Dis-Öst

Anderstorpsvägen 16,
171 54 Solna, 08-7511630,
ordf_ost@dis.se
Hemsida: www.dis-ost.se
Vice ordf: Gunnar Bergstedt

Kalendarium

Som förhållandevis ny tf. ordförande för Dis näst största regionförening har det nu blivit min tur att försöka få till en text om vår regionförening Dis-Öst.

Jag börjar med den senast aktiviteten, nämligen SFD2015 i Nyköping. Som på de flesta Släktforskar dagar hade vi en egen monter med ett tema som på något sätt matchar temat som valts för SFD. Inför årets dagar hade vi ett problem, nämligen att det från början valda temat var mycket "luddigt". Det kom senare att ändras till "Ett gods – en värld". Men då hade vi redan fastnat för vårt tema som var "Landshövdingar i Södermanlands län 1634–idag". Efter varje SFD har vi ambitionen att genast starta med nästa SFD-projekt, så även efter Karlstad-övningen 2014. Tror ni att det blev så?

Resultatet av våra ambitioner och planer kunde ses på vårt hotell i Nyköping. Där satt några från Dis-Öst natten mellan fredag och lördag och kämpade med de sista utskrifterna. Vår plotter hade nämligen behagat ta time-out när det var dags att få ut de sista utskrifterna. För att återgå till landshövdingarna så tyckte en av deltagarna i projektet att det var mycket tråkig forskning. Det var ju bara adel fram till Gustaf Andersson, som blev landshövding 1958. Han var dock landshövding i bara 5 månader. Det torde vara landshövdingen med kortaste "regimen" i svensk historia.

Men trots allt så när det var dags för invigning i Nyköping, så var vår monter färdig. Dock var några något tagna efter nattens övningar. Nu är Nyköping-övningen slut och montern är uppmonterad i vår lokal i Huvudsta, så våra medlemmar kan ta del av Nyköpingsgängets arbete.

Nu är det dags att ta tag i höstens aktiviteter med våra onsdagsmöten, studiebesök, kvällsforsk, helgforsk, kurser och övrigt, nämnde jag SFD 2016 i Umeå! Det är dags att starta planeringen inför den begivenheten. Väl mött i Dis-Östs alla aktiviteter.

GUNNAR BERGSTEDT

Dis-Östs Nyköpingsgäng.

Foto: Evylyn Morén

Dis-Filbyter

c/o Frykman, Arrendegatan 5,
583 31 Linköping,
013-214937, ordf_filbyter@dis.se
Hemsida: www.dis-filbyter.se
Ordf: Ulf Frykman

Dis-Väst

c/o Amberntsson, Smaragdsgatan 25,
421 49 Västra Frölunda
ordf_vast@dis.se
Hemsida: www.dis-vast.se
Ordf: Ylva Amberntsson

Dis-Småland

c/o Nilsson, Backgatan 5,
575 35 Eksjö
ordf_smaland@dis.se
Hemsida: www.dis-smaland.se
Ordf: Tommy Nilsson

Dis Syd

Porfyrvägen 20,
224 78 Lund,
ordf_synd@dis.se
Hemsida: www.dis-syd.se
Ordf: Jan Nilsson

Kjell-Åke Carlenäs

Dis-Filbyter har åter mist en av sina mycket aktiva medlemmar. Kjell-Åke Carlenäs var föreningens kassör sedan våren 2013. Han blev 71 år gammal. Förutom kassör var han en aktiv stugvärd och vår "hustomte" i forskarstugan, som han besökte nästan varje dag. Han avled den 26 juli genom drunkning i en tragisk olycka vid ett besök på sitt sommarställe i Västerviks skärgård.

Kjell-Åke var i sin ungdom en duktig badmintonspelare. Han tyckte mycket om att vistas i naturen och fjällvandring var ett av hans stora intressen. Förutom släktforskning hade han ett stort intresse för musik och böcker, men idrotten hade en särskild plats i hans hjärta. Han var också kassör i Linköpings Tennisklubb och Badmintonklubben Göta. Kjell-Åke satt även i Föreningen Dis styrelse mellan 2007 och 2011.

Kjell-Åke lämnade sitt uppdrag allt för tidigt och saknades efter honom och hans gärning är stor.

Ny släktforskarkryssning 2016

Som du kunnat läsa tidigare på annan plats i tidningen blev premiären för släktforskarkryssning en riktig succé. Detta sporrar Dis-Filbyter till att återkomma i vårsolen (den 17-18 april). Vi kommer att dubblera antalet föreläsningar i fler lokaler. Bokningen av föreläsare pågår för fullt och presenteras löpande på vår hemsida www.dis-filbyter.se.

I väntan på att få komma in i de nya lokalerna nere vid det Gamla Torget i Mölndal, så far Dis-Väst kors och tvärs på diverse träffar och annat trevligt.

Grensetreffen som nog har varit när Diskologen kommer ska bli spännande, och Strömstad, dit vi ska samma helg som detta skrivs, ger oss möjlighet att nå fler av våra medlemmar och andra intresserade släktforskare. Det är hett med släktforskning, det märks, framför allt har möjligheten att testa sitt DNA gett en ny dimension åt släktforskningen. Dis-Väst kommer att ha tre tematräffar för dem som har skickat in sitt DNA-prov och vill lära sig mer om hur resultaten kan tolkas och hur man går vidare i till exempel sin Y-DNA-forskning, spännande värre.

Det ska bli trevligt med nya lokaler där vi kan ha kurser, möjlighet till egen forskning och temakvällar. Genom att det nu ligger lite närmare Mölndals Station och utan kraftprovet att ta sig upp för, eller ner för i vintertid, Mölndals Kråka hoppas vi på många nya besökare till lokalen.

Utanför den nya lokalen finns ett litet torg där det bland annat finns en pizzeria, ett bageri och en thairestaurang. Perfekt för den som behöver lite mat efter allt släktforskande. Bussen går nästan utanför dörren och gör det lätt för den som kommer ifrån Frölundahälet att besöka oss.

Delar av styrelsen var uppe i Nyköping i samband med Släktforskardagarna, några av oss hjälpte till i monter och andra passade på att gå på intressanta föreläsningar eller shoppa, det kommer alltid spännande nyheter lagom till augusti för oss släktforskare.

CHRISTINA CLAESON

Som vanligt ökar aktiviteterna märkbart efter sommaren. Våren/sommaren avslutades med att vi under perioden maj-augusti genomförde en försöksverksamhet med Distansutbildning "Komma igång med Disgen". Med 20 deltagare blev det fler än vi förväntat oss. Det känns riktigt trevligt att få utfärda diplom till dem som slutfört utbildningen.

Erfarenheterna blev många och reaktionerna från deltagarna har överlag varit positiva. Ytterligare ett antal intresserade har efterfrågat en ny kursomgång under hösten. Vi har dock valt att avvakta med nya distanskurser till dess vi har materialet för nya Disgen färdigt. Vi kommer då också att använda oss av det utbildningsmaterial som Dis-Bergslagen utarbetar.

Hösten innebär för vår del sedvanliga utbildningar i studieförbundens regi där vi också introducerar Disgen för kursdeltagarna. En ny utbildning: "Släktforska på nätet" kommer att hållas i Aneby och i Mariannelund.

Släktforskardagarna med förbundsstämma i Nyköping avverkades med flera deltagare från Dis-Småland, både som ombud vid stämman och som hjälp i Dis monter på utställningen. I vanlig ordning kunde många nya kontakter knytas.

Nu ser vi fram emot funktionärsdagarna i Linköping där vi hoppas få nya idéer och lära oss mer om Dis verksamhet och produkter. Sedan återstår ett omfattande arbete med utbildningsmaterial för nya Disgen.

Som släktforskare är man ju oftast intresserad av historia och historiska miljöer. Det kändes därför extra smärtsamt att se ett helt kvarter i min hemstad Eksjö brinna upp. Kvarteret var ursprungligen från 1600-talet och kulturminnesskyddat. Tyvärr blev även en ung kvinna offer i branden.

TOMMY NILSSON

Höstmöte

Dis Syds höstmöte arrangeras söndagen den 18 oktober kl. 10-13. I år håller vi till i Folkets Hus på Bancks väg 6 i Sölvesborg i det vackra Blekinge. Folkets Hus ligger ungefär 1,5 km från järnvägsstationen i Sölvesborg. Den som behöver hämtning kan kontakta Bo Lundgren på bo@dis-syd.se eller på tel. 0735-28 88 25.

Föredraget på årets höstmöte kommer att handla om DNA i släktforskningen, ett aktuellt ämne. Föredragshållaren heter Magnus Bäckmark, en erkänd auktoritet inom DNA i släktforskning.

Magnus Bäckmark är född 1974, fil.kand. och bosatt i Österåker. Han har publicerat handledningar och böcker om DNA i släktforskning, bland annat Praktisk handledning till DNA-jämförelse i släktforskning. Han är sedan 1998 vapentecknare inom egna firman Gröna stubben. Verksamheten är på heltid och delas mellan Heraldik och släktutredningar. Sedan år 2000 är han redaktör för Svenska Släktkalendern. Magnus kommer att sälja sina böcker och även ett DNA-testkit på höstmötet.

Efter föredraget serveras kaffe, te och smörgås. Under höstmötet är det möjligt att träffa Dis Syds styrelse, faddrar och Disbyt-ombud som liksom vanligt ställer upp med råd och dåd. Ni kan ställa frågor till dem om Dis produkter som Disgen, Disbyt och Dispos men även om andra släktforskningsprogram.

MATS J LARSSON

Donald Freij och Rune Elofsson förbereder visning av Disbyt i Dis monter. Foto: T Nilsson

Som medlem i Dis får du tillgång till...

Fler än
25 000
medlemmar

Sök bland 70 % av Sveriges
historiska befolkning.

Sökningen i DISBYT gav följande resultat:

Det blev 3 träffar.

Förnamn	Efternamn	Socken	Län	Period	Info om	Nr
Gustav Johansson	Holm	Elleholm	Blekinge län	f 1855-d 1947	Familj	12203
Gustav	Holm	Elleholm	Blekinge län	f 1855-d 1947	Familj	4671
Gustaf	Holm	Elleholm	Blekinge län	f 1855	Familj	s0005h

Antavla för Johanna Josefina Pettersson

Johanna Josefina Pettersson f 1838 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1861 Nederkalix, Norrbottens län (**) d 1908 Nederkalix, Norrbottens län (***) :	2 f Per Jonasson f 1790 Nederkalix, Norrbottens län (***) : v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1873 Nederkalix, Norrbottens län (***) :	4 f Jonas Persson f 1766 Nederkalix, Norrbottens län (**) v 1799 Nederkalix, Norrbottens län (**) d 1830 Nederkalix, Norrbottens län (**) : 5 m Margareta Eriksdotter f 1768 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1789 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1844 Nederkalix, Norrbottens län (**) :	8 m : 9 m : 10 m : 11 m
3 m Kristina Charlotta Sandlund f 1797 Nederkalix, Norrbottens län (***) : v 1819 Nederkalix, Norrbottens län (***) d 1879 Nederkalix, Norrbottens län (***) :	5 m Alén Jönsson Sandlund f 1767 Nederkalix, Norrbottens län (***) v 1795 Hedvig Eleonora, Stockholms län (*) : d 1821 Nederkalix, Norrbottens län (*) :	7 m Brita Elisabet Flöberg v 1795 Hedvig Eleonora, Stockholms län (*) : d 1853 Nederkalix, Norrbottens län (***) :	12 m : 13 m : 14 m : 15 m

Ännu bättre när du bidrar.

... Disbyt

www.dis.se

Föreningen för datorhjälp i släktforskningen

Gamla Linköping, Hovslagaregatan 3
013-149 043
måndag-fredag kl 9-12 och måndag-torsdag kl 13-15